

כּוּדִינֹת יִשְׂרָאֵל
מִשׁוּר הַמִּשְׁטָחִים

1

הַמִּשְׁנָה לַיּוֹעֵץ הַמִּשְׁטָחִי לַמְּשַׁלָּח

א' כִּסְיוֹן הַתּשׁס"ב
23 מַאי, 1961

אֵל: הַיּוֹעֵץ הַמִּשְׁטָחִי לַמְּשַׁלָּח

הַנְדוּן: הַקִּירוֹת הַשְּׂדוּת נֶגַד יִשְׂרָאֵלִים כִּיחֻדָּה וְחֻשׁוֹמֵרוֹן -
דו"ח צוֹת הַמַּעֲקָב

1. כּיוֹם 29.4.61 מִינִית צוֹת (לַחֲלֹן - צוֹת הַמַּעֲקָב) שֶׁחֻקְדוּ לַפְּעוּל בּוֹתָאם לַכּתָב
הַשְּׂדוּת כַּמְסוּרֵס לַחֲלֹן:

א) קִיִּמָּה כַּעֵת לִגְבֵי נִיחּוּל הַקִּירוֹת בְּקֶסֶר עִם הַשְּׂדוּה כִּלְפֵי מַחֲיִישָׁבִים בִּיהוּרָה
וְשׁוֹמְרוֹן כְּאִשֶּׁר לְכִיצוּעַ עֲבִירוֹת שְׂאִינָן עֲבִירוֹת מְלִילִית נִרְיָדָא אֵלָא יֵשׁ לַחֲן
שִׁיכּוֹת לִיחְסִים עִם הַחֻשְׁבִּים הַעֲרָבִיִּים.

ב) נִרְאָה שֶׁבְּעֵצִים מְסוּיִמִּים קִיִּמָּה אִי בְּהִירוֹת לִגְבֵי הַגּוֹף הַמּוֹסָנֵךְ לַחֲקוֹר,
נִוְחָלִי הַחֲקִירָה וְהַמְּסַכְּנֹת הַתַּחֲמִיכּוֹת מִן הַחֲקִירָה.

ג) מִכֵּס כִּי יוֹקֵט צוֹת מַחֲאָם כִּיֵּן הַגּוֹפִים שִׁישׁ לֹהֵם נְגִיעָה בְּנוֹשָׂא זֶה. הַצּוֹת
יִהְיֶה מִרְכָּב מְנַצֵּב הַיּוֹעֵץ הַמִּשְׁטָחִי לַמְּשַׁלָּח (שִׁישֵׁנֵשׁ יו"ר), נְצִיג וְנוֹשֵׁמֶת,
נְצִיג הַמַּצ"ר וּמְרַקְלִים מַחוּץ.

ד) הַצּוֹת הַמַּחֲאָם יִכְיֵן תַּעֲמָה שֶׁל בּוֹחֲלִים וְהַכְּחִיּוֹת לְכִיצוּעַ הַחֲקִירָה, כּוֹלֵל
נְקִימָה צַעֲדִים מְסַמְּסִים, בְּקֶסֶר לְעֲבִירוֹת כְּאִשׁוֹר.

ה) הַצּוֹת יַעֲקוֹב וַיִּתְּאֵם לְפִי הַצּוֹרֵךְ נִיחּוּל הַקִּירוֹת וּנְקִימָה צַעֲדִים מְסַמְּסִים
כְּאִשֶּׁר נִמְצְאוּ רְאוּת לְכְּאוּרָה לְכִיצוּעַ עֲבִירוֹת כְּאִשׁוֹר.

ו) מְנַצֵּב הַחֲקִירוֹת לִגְבֵי עֲבִירוֹת כְּאִשׁוֹר יוֹכָאוּ לְהַחֲלִמָה מִסְּפִיחַ אֵל מְרַקְלִים
מַחוּץ גַּם כְּאִשֶּׁר מְדוּבָר בְּכִיּוֹן (וְלֹא רַק בְּמַעֲקָב).

2. תְּכַרֵּי צוֹת הַמַּעֲקָב הֵם מְרַקְלִים מַחוּץ יִרּוּשָׁלַיִם, הַיּוֹעֵץ הַמִּשְׁטָחִי לַמְּשַׁלָּח אִשׁוֹר
יו"ר, רֹאשׁ מְדוּר תְּכִיעוֹת כְּמַסְא"ר, מַסְמֵרָה יִשְׂרָאֵל, יִתְחַתֵּמֵת מִנָּה. דו"ח זֶה נִוְגָה כְּמוֹם
שְׁנֵה לְעִבְרוֹת צוֹת הַמַּעֲקָב וְהַמְּסַכְּנֹתֵינוּ הֵם פְּרִי דִּיּוּכֵי הַצּוֹת בְּנוֹחֵלֵךְ אוֹתָהּ שְׁנֵה וְהִיחֻדוּ"ח
שֶׁחֻגְּשׁוּ לוֹ כְּמַסְמֵרָה שֶׁקִּבְּעָה כְּאִשְׁעֵי לַמַּעֲקָב, וְכֵן פְּרִי נְכִיּוֹן - שְׁלֹא צִלָּה - לְהַחֲלִים מִדַּרְע
לְאוֹר מְרַטוּמִים כְּאִשְׁעֵי הַתְּקוּרָה.

3. הִרְמַע לְחַקְמָה צוֹת הַמַּעֲקָב כְּמַכְתָּבֵי מְרִי שֶׁמֶס כְּאוֹנִיבֵרְטִינוֹת הַעֲבִירוֹת וְכְּאוֹנִיבֵרְטִים
תִּל-אֲבוֹב, כּוֹ הַכִּיעוּ אֵם דְּאִנְתָּם לְקִיּוֹם שֶׁלִּסוֹן הַחֻזֵק הַמְּדִלְנָה, וְהַעֲלוּ אִם כַּעֵת "לְפַעוּלוֹת
הַשְּׂדוּר" הַמְּרַטוּת שֶׁל מַתְּנַחֲלִיב כְּאִשׁוֹר יו"ר, הוֹךְ מִרְדֵּם שׁוּיָה שֶׁל אִירוּעִים שְׁבַתָּם,
לְסַעֲנָה כּוֹתָבֵי הַמַּכְתָּב, הַפְּרוּ מַתְּנַחֲלִים - כִּיחֻדָּה אוֹ בְּקִבּוּצוֹת - אֵם הַחֻזֵק כְּעֲבִירוֹת
כִּלְפֵי מְרַטוּת יו"ר, וְכִשְׁלֵפֵי הַמַּעֲבָה - בְּרַכִּים מַתְּאִירוּעִים לֹא תִיּוֹת כִּלְל הַקִּירוֹת וְהַשְּׂמֵרָה, אוֹ

מדינת ישראל
משרד המשפטים

2

שהתיקים נמכרו בשלבי חקירה ראשוניים, וזאת - לחששו של כותבי המכתב - עקב שתדלנות מקומית של המתנחלים אצל נציגי המשטרה והממשל הצבאי או כדרך גבוה יותר, במכתב הנזכר נאמר:

"כשמועלה חשד כי בוצעה עבירה, חייבות השויות השלטון לחקור במקרה, למעול לאזרחים של העבריינים ולהעמידם למשפט, תוך התעלמות מחלטת מזהותם, לאומיותם או המניעים האישיים שהגיעו למעול. במערכת העובדות המתוארת מועלה החשד, כי החקירה כעבירות שבגשו על ידי המתנחלים כשסחים כנגד הנושבים הערביים לא נחקרו כראוי. קיים חשד של אפליה בין עבירה לעבירה ובין עברויין לעברויין. חשד זה סעון בדילקה יסודית."

כעקבות ישיבה בהשתתפות נציגי משרד המשפטים, משטרת ישראל וצה"ל עלה הצורך לבחון את יעילות דרכי הטיפול בתלונות נגד ישראלים ביו"ש.

4. ביום 29.4.81, היום שבו הוקם הצוות, נדונה עתירה ככית המשפט הגבוה לצדק (בג"צ 175/81 מרשה בית הדסה, שתידון להלן) ובעקבות בקורת חסירה שסתה ביה המשפט על מחדלי המשטרה בחקירת תלונות בחברון, והחזיכה המדינה, בפני בית המשפט, למעול בתוקף למניעת הפרות של החוק והסדר הצבאיים ולהקור כיסודיות תלונות וחשדות בתחום זה. בית המשפט הגבוה לצדק הדיגיש במהלך הדיון ובהחלטתו כי הוא דוחה את עתירת העותרים על יסוד האיסון שהוא כותן כליען המשפטי לממשלה וכנציגיו וברשויות הצבא, כי אכן יפעלו לשמירה על החוק והסדר בחברון, באלה:

(א) חקירה יסודית ואמינה של כל תלונה שתוגש;

(ב) ערנות למתרחש באיזורים הרגישים כדי למנוע ככל האפשר מעשים בלתי חוקיים.

5. בפני בית המשפט הגבוה לצדק הוצגה תכחית, שנתן מפקד האיזור בדיון מפקדים מיום 13.4.81 לפיה "כל ספר חוק בין אם הוא יהודי ובין אם הוא ערבי יסופל במסגרת החוק" וכן נאמר לבית המשפט כי ניתנו הנחיות בנושא זה על פי הוראתו האישית של שר הבטחון. ביום 6.5.81 פנתה מנהלה מח' הבג"צ אל כל הרשויות הנוגעות בדבר והדיגישה את מחויבותן להקפיד הקפדה יתרת שהתחייבויות ככל הנוגע לשמירת החוק והסדר אכן תקוימנה במלואן.

כעקבות מינוי צוות המעקב הביע ראש הממשלה את נכונותו להוריות, באמצעות מזכירו הצבאי, למתאם הפעולה בשטחים ולמפקד איו"ש כי יפעלו בתחום האסור באופן תקיף למניעת הפרות של הסדר הצבאיים והחוק וכי ישתפו פעולה עם הצוות האסור (מכתב היו"ש לממשלה מיום 31.4.81). הוראה כרוח זו אכן הוצאה לרשויות הנוגעות בדבר (מכתב תא"ל א. פורן מיום 3.5.81).

6. מגמת צוות המעקב היתה להבטיח ככל האפשר, שחשדות בגין עבירות שעברו ישראלים באיו"ש (בין שהם אזרחים ובין שהם אנשי צבא) נגד תושבי האיזור הערביים יחקרו במהירות, כעניניות וכיעילות, מתוך ההנחה הבסיסית כי יכולתו של הצוות למעול כגוף מתאם מותנית בראש ובראשונה במידע שוסף ונתקף על תבעשה בתחום ספולו, תליב לעצמו צוות המעקב יעדים אלה:

כּוּדִינּוֹת יִשְׂרָאֵל

מִשְׁרַד הַנוֹשְׁטֵיט

5

(א) גִּבּוּשׁ נְחָלִיט לְמַעַקֵּב שׁוּמֵף אַחֵר תְּלֻכּוֹת וּדְרָךְ הַסִּימּוֹל כִּתּוּן כְּדֹלֵף הַמַּסַּח הָאֶרֶצִי שֶׁל מִשְׁטֵרֵי יִשְׂרָאֵל וְהַיּוֹעֵץ הַשֵּׁשֶׁסִּי לְמַנְקֵדָה אִיו"ש וְדִירֵכֵי הַדְּרוֹחַ לְצוּת הַמַּעַקֵּב;

(ב) בְּקֵרָה מְרַגְמִית שֶׁל דְּרָכֵי הַסִּימּוֹל וְאִיכּוֹת תַּחֲקִירָה בְּכֻלֵּל תְּלֻכּוֹת וְהוֹגְשׁוּ כְּאִזְדוּר אִיו"ש בְּחֻקּוֹתָהּ נְחֻנָה כְּעֵבֶר;

(ג) קִבְּלַת דְּרוֹחַ שׁוּמֵף עַל תְּלֻכּוֹת שֶׁהוֹגְשׁוּ בְּמַחֲלָךְ מְקֻלָּת הַצּוּת וְכּוֹזֵכֵת נְחָלִי הַסִּימּוֹל הַמַּשְׁטֵרִי, מִשְׁכּוּ וְאִיכּוֹת;

(ד) בְּחֻנָּה אִיכּוֹת תַּחֲקִירָה וְהוֹצֵאֵתָה עַל מִי הַעֲרוֹתִיוֹם שֶׁל מְרַקְלִיטֵי הַמַּחֲזוּז, שְׂאֵלֵהֶם הַיַּעֲבֵרוּ הַתִּיקִים, בְּהַתָּאֵס לְנוֹהֵל שְׂקֵבֵת חוֹנָדָה.

(ה) מַעַקֵּב אַחֵר דְּרוֹחִים בְּמַחֲזוֹת וְכֹאסְעֵי תַּקְשׁוּרָה הָאֶחָדִים הַמַּעֲלִים הַמֵּדָר שֶׁל עֲבִירוֹת וְיִיזוּם הַקִּירוֹת, אִף כְּהַעֲדָר תְּלֻכּוֹת.

יֵשׁ לְהַרְגִישׁ כִּי לְאוֹר כְּחֵב הַמִּדְּנוּי לֹא רֵאָה עֲצֻמוֹ צוּת הַמַּעַקֵּב כִּגּוֹף אֹפֶרְטִיכִי אֲלֵא כִּגּוֹף מַעַקֵּב וְהִיאֹם, הַצּוּת לֹא רֵאָה מַסְמָכּוֹת לְהַתְּעַרֵּב בְּחֻקִּירָה עֲצֵמָה, אֲלֵא כְּמִידָה שְׂרֵאֵת צוּרֵךְ לְחֻדּוֹת עַל הַשְּׁלֵטָה הַקִּירוֹת. עִם זֹאת מַעַל הַצּוּת כּוֹנֵנָה שְׁלֵעֵצֵם הַמַּעַקֵּב תְּחִינָה שְׁלֻכּוֹת עַל הַגּוֹמֵסִים הָאֹפֶרְטִיכִים, שְׂכִידֵהֶם מַמְכוּיֹת תַּחֲקִירָה.

7. יוֹבֵתֵר מִלְכַּתְחִילָה כִּי מַגְמַת צוּת הַמַּעַקֵּב לְדֹאֹב לְמִיּוֹצֵי הַקִּירוֹת גַּם כְּהַעֲדָר תְּלֻכּוֹת, הוֹךְ הַמַּתְמַכּוֹת עַל מִידַע הַנִּשְׂאֵב מַסְקוֹרֹת חִיצוֹנִים לְרִשׁוּיֹת תַּחֲקִירָה (עֵתוֹנִים, מִידַע הַמַּגִּיעַ לְעוֹבְדֵי הַמַּשְׁעָל, עֵתוֹרֹת בֵּית הַמַּשְׁטֵס הַגְּבוּהָ לְעֵדֵק) לֹא עֲלֵתָה יִפֵּה, מַחֲמַת אִילּוּצִים שׁוֹנִים שְׂעֵתָם כְּאֵלֶּךְ הַצּוּת לְהַמְסוֹדֵר, וְהַמַּעֲלִלוֹת בְּתַחֲמוֹם זֶה הֵיחֵת, אִימּוֹא, מְפֻרְדִּית, אִוְלֵם דִּזְ הֵיחֵת כִּהֵ כְּדִי לְהַצְבִּיעַ עַל אִירוּעִים שֶׁלֹּא נַחֲקְרוּ עַד לְהַתְּעַרְבוֹת הַצּוּת וְכֵן עַל כֵּךְ שְׂרוֹת תְּרִשׁוּיֹת תַּחֲקִירָה לְצוּת לֹא הֵיחֵת מִיֵּא כֹל צִרְכּוֹ, כִּאִיֵן יִכּוֹלֵת לְהַעֲרִיךְ הָאֵם הַלִּיקוּיִים כְּדוֹחַ הַיּוֹ מִיֵּב אוֹ מִגַּם מַסְמָכוֹתֵי - מַעֲלָה הוֹעֵדָה כְּבִדְיָקָתָה מַנְקֵדָה מוֹצֵא שֶׁל הַלְקִיֹּת, שְׂאִינָה חוֹרְמָה לְכַתְּחוֹנָה הַשְּׁלֵא בּוֹאֵר לְקִרְיָאֵת הַמַּוֹנָה הַמַּצֵּב, וְיֵשׁ, אִימּוֹא, לְקִירוֹ אֵת מַסְמָכוֹתֶיהָ עַל רַקֵּץ הַמַּתִּיבּוֹת זֶה.

8. כְּשֶׁל חִלּוּקַת הַמַּמְכוּיֹת הַקִּירוֹת מַעַל הַצּוּת לְכַדִּיקָה שְׂנֵי מַעֲרֻכּוֹת: הַמַּשְׁטֵרִית כְּמַעֲרַכַת אַחַת, הַמַּסּוֹנָה אֹפֶרְטִיכִית עַל שְׂמִירַת תַּחֲוֵק וְהַמֵּדָר כְּאִיו"ש וּמַצ"ח, כְּמַעֲרַכַת שְׂנֵי, הַמַּסּוֹנָה עַל הַקִּירוֹת בְּתֻלּוֹת נֶגֶד הַיִּילִים, מַסְצֵאֵי צוּת הַמַּעַקֵּב הַיִּדְיָחֶסוּ לְשְׂנֵי מַעֲרֻכּוֹת אֵלֶּה כְּנַסְפֵּדִי, אֵם כִּי הַכִּיתוֹת הַמַּצְבִּיעַ עַל הַכְּעֵלִיתוֹת שְׂכִמְצוֹל שְׂבִיֵן שְׂנֵי גּוֹמֵי תַּחֲקִירָה הוּא מַכְנֵה מַשׁוֹתָף לְשְׂנֵי אֵלֶּה.

9. הַקִּירוֹת מַצ"ח

א. הוֹחֵלֵף לְאִזְדוּר אִיו"ש, שֶׁהוּא חֵכֵר צוּת הַמַּעַקֵּב, יִבְּל עַל עֲצֻמוֹ לִרְכֵז כְּאוֹמֵן שׁוּמֵף אֵת תְּדוּחִים עַל הַקִּירוֹת מַצ"ח, לְעַקּוֹב אַחֵר הַמַּתְחַזֵּת תַּחֲקִירָה וְלְדוּחַ לְצוּת כְּאוֹמֵן עִתִּי.

הוֹעֵדָה קִבְּלָה דְּרוֹחַ עַל אִירוּעִים שֶׁהֵאִירָךְ הַמַּחֲרוֹן בְּהֵם אֶקְטוֹבֵר 1981 (כִּינִיָּהֶם מוֹת, גְּרִימָה נֶזֶק לְרִכּוּשׁ, תְּקִיפָה וְגִנְיָנָה) וְעַל כִּי-15 אִירוּעִים שֶׁהַתְּרַחְשׁוּ בְּחֻדְשִׁים מִרְץ אֶמְרִיל 1982 (כּוֹלֵט עַל מוֹת וּפְצִיעָה כְּתוֹבָאֵת מִירֵי). יֵשׁ, אִימּוֹא, מַעַר דְּרוֹחַ לְמַקּוֹמָה שֶׁל כִּי-4 חֻדְשִׁים, וְקֵשָׁה לְהַנִּיחַ שְׂנַמְחֵלְכֶם לֹא נִרְשַׁם אִירוּעַ הַמַּעֲרִיךְ הַקִּירוֹת. הַעוֹבְדָה שְׂמֹאקְטוֹבֵר 1981 יַעֲדֵי תֵאִירָךְ כְּתִיבַת דו"ח זֶה (לְמַעֲלָה מַחֲצֵי שָׁנָה) וְלֹא דְרוֹחַ כֹּל אִירוּעַ מִסּוֹב שְׂאִיכּוֹ קִשׁוֹר כְּשִׁימוֹשׁ בְּנֶסֶק אוֹ לֹא נִשְׁתָּחַ כֹּל הֵיֵק כְּזֶה מַעֲרַרְתָּ הַמִּיתָה כְּשִׂחִיא לְעֲצֵמָה.

ביום 11.5.82 נקש צוות המעקב לקבל דיווח על חקירת שורה ארוכה של מגיעות כגוף יבנסש כתוצאה מירי, שפורטה ככתבה בעמון העולם הזה מיום 5.5.82. הדיווח המייחס ל-15 הארועים הנזכרים לעיל, שסמוכם ב-11 היקום טרם הסתיימה החקירה, חלק מהארועים שצויינו ככתבה האנורה לא צויינו כרו"ח והשאלה אם אכן ארעו והאם נוצחה חקירה כגינם עדיין בבירור.

בעת כתיבת דו"ח זה הגיע ליריעה דו"ח הצוות העמק מהחלונות המזעזעות שהגישו אנשי טילואים ביום 16.5.82 למרקליט הצבאי הראשי, כשלב זה אין כוונה להתייחס לדברים לגומם; על פי הוראת הפרקלים הצבאי הראשי נפתחה חקירה יש לקיות שהדברים העולים מהם ייחקרו. אולם העובדה שלצוות המעקב לא דיווח על אף אחד מהארועים הנזכרים בדו"ח מעטירה כסימן שאלה את יכולתו של הצוות לגבש לעצמו תמונת מצב המשקפת את המציאות בשטח.

יצויין שככל שרבים ארועי המגיעות כתוצאה מירי קשה יותר על הצוות בדיקת היקף הדיווח הנמסר לו, וכתאם לכן גם החערכה בדבר היקף החלונות שנחקרו.

ב. ניתן להבחין בין ארועים שהערר תלוניה בהם עשוי לשמש עילה לאי סיפול [עבירות פליליות רגילות] לבין ארועים, שעל מי הכללים הנקויטים בידי הצבא מחייבים חקירה [מגיעות כתוצאה משימוש בנשק]. לגבי שניהם, ובכפוף לסייג של הגנת הדיווח החלקי, ניתן לומר כי ככלל נחקרות החלונות נגד חיילים, עובדה שהיא פועל יוצא של האינטרס המשמעתי שיש לצה"ל בשטירה החוק על ידי חיילים. אולם עם כתיבת הדו"ח, שמהובאו ליריעה צוות המעקב החלונות האמורות מיום 16.5.82 וכל עוד לא נכתבו - אין צוות המעקב סבור שביכולתו לקבוע קביעות בתחום זה. אמנם יש להניח שהמגעים בארועים נשוא החלונות לא התלוננו, וזוהי הסיבה שלצוות לא הגיע דיווח על תלונות, אך נראה שלענין זה התכתבה בין ארועים שעליהם היתה תלונה לבין ארועים המצדיקים תלונה היא הכתבה מורטלית. החשש הכבד שסא פועל צוות המעקב כחול מכחינת הכרו המציאות כשמה מחייבת אותו להטנע מקביעות מסקנות שיש בהם הערכה ערכית.

עם זאת רואה צוות המעקב לנכון להעלות את אלה:

(1) לענין חקירת מגיעות כתוצאה מירי - הצוות לא ראה מיכולתו להעביר בקורה ענינית על החלטת פרקלים צבאי כאשר לשאלה האם השימוש בנשק היה כיתהא להוראות הצבא והאם הנסיבות מצדיקות העמדה לדין, שכן מעורכים בהחלטה זו, באופן סבעי, שיקולי מדיניות של מתיחה באש שאינם מנין שיקוליו של צוות המעקב.

עם זאת - הדווחים שנמסרו לצוות העלו ריכוז מקרים של מגיעות כראש או באיזורים עליונים של הגוף (בהכדל מסגיעה כרגליים).

צוות המעקב כרעה שיש מקום לליכון מחודש וסקיז בסוגיות זו. בין השאר מוסלץ לבחון מחדש את הוראות המתיחה באש, את דוחי התוראות שבע"ס והמאמתם לנתלים שבכתב ואת הוראות המתיחה באש באירועים מיוחדים ולנסות להסיק מסקנות מתבקשות מהפער שבין רוח התוראות לבין מוצאות ישיטון. כן מוצע (לאור העוגדה שהיו חקירות מצ"ח שנפתחו עקב פרמוטים באמצעי התקשורת) לבחון את התוראות בדבר

חובת הרווח על כל שימוש בנשק כלפי אזרחים (גם ללא נפגעים) ואם
לישומה בפועל של חובת רווח זו.

(2) במרבית חקירות מצ"ח מתעוררת שאלת השנינו בחקירה, הנובעת מכך
שמצ"ח חוקרת היילום בלבד ואילו לצורך חקירה תושבים המקומיים
(נפגעים או עדי ראיה) היא נעזרת במשטרה ישראל. תוצאה משיטה זו
היא שסתלוננים ועדים נחקרים על ארוע זמן רב לאחר אירועו (לפחות
כחודש) ולשיטה זו השלכה ישירה ומידית על טיב זמן החקירה ועל
תוצאות החקירה (היכולת לאתר את העדים, שיכחה פרטים, האפשרות
לזהות אנשים וכו'). ממציאים שהגיעו לידינות הצוות מעלים את החשש
ששיטת פיצול החקירה יש בה כדי לפגום באופן ממשי באפשרות להגיע
לתוצאות משמעותיות בחקירה.

(3) שניות מסוג אחר עולה בתיקים כהם מעורבנו אנשי מג"כ, התחונים
לשימוש משטתי נפרד. (יצויין כי צוות המעקב לא קבל במהלך
עבודתו כל דווח על חקירות מג"כ בתחום זה). חקירה נפרדת של
אירועי ירי שלא בשיתוף עם מצ"ח ושלא מתוך ותאמת שיקולי מדיניות
באשר למסקנות ולהעמדה לדין יש בה פגם ומתבקש דיון מקיף אף
בנושא זה.

(4) מרבית הדוחות על ירי, שהוכאו בפני הוועיה, הסתמכו על חקירת
החיילים בלבד, וזאת לא רק בשל הצורך להעזר בחקירה המשטרה, אלא
גם, וכעיקר, בשל מעורבותם של הנפגעים או עדים פוטנציאליים
כידוי אבנים או כמהומות וחששם להסתבך בשל העדות. לעדים אלה אין
מובטחת חסינות מפני העמדה לדין. ההכרעה האם השימוש בנשק היה
בתאם לכללים מתקבלת, איפוא, לרב לפי גירסתו של צד אחד לאירוע
בלבד. הדבר מעורר קושי, שיש לתת עליו את הדעת, אם כי התשובה
אינה פשוטה כלל ועיקר. קושי זה הוא מרכזי אחד בבעיה הרחבה יותר
של היכולת להגיע לחקר האמת באירועים מנוג זה. משנה חשיבות יש
לקושי האסור בחקירה מקרי מות שבהם, לאור התוצאה החמורה, יתכן
שהחויבות להגיע לחקר האמת מחייבת מאזן נזיקולים שונה.

(5) אשר לסיב החקירה והמסקנות שבקבוצתיה - עניווח צוות המעקב התמקדה
בעיקרה בבחינת טיב החקירה המשטרתית, וככלל הסתפק הצוות במעקב
אחר החלטות הפרקליט הצבאי. במקרה אחד, בו סבר הצוות על פני
הדברים כי מסקנות הפרקליט מעוררות ספקות (תלונה על תקיפה
ופציעה) בקש הצוות את התיק, ובחינתו העלתה כי ניתן איסור
לגירסת החיילים למרות שזו לא התקבלה על הדעת ונסיבות הארוע
הטכו בגירסת המטלונן. התיק הוחזר לרשויות הצבא להמשך סיפול.

ארוע נוסף שהגיע ליריעה הצוות בעקבות בויקת תיק משטרה (מ.א.
305/81) שנפתח עקב תלונה על גרימה נזק לאוטובוסים בראללה,
מצביע על כך שהמשטרה פנתה למצ"ח משום והחדש שוטזיקים הם חיילי
מילואים. סתיק המשטרה עולה כי מצ"ח לא חקרה בענין, לא מיזמתה
ולא בשיתוף עם המשטרה. בתיק החקירה מצויה תרשומה לפיה ...
'יצח לא עזר בעבר ברוב החקירות' (תיק זה, שהגיע לידיעת הצוות
רק לאתרוגה ילמד לצורך הפקת לקחים בין ושאר בדבר שיתוף הפעולה
בין מצ"ח למשטרה).

מדינת ישראל

משרד המשפטים

6

אין בירי צוות מעקב נתונים להצביע כי הסגמים שלעיל יש בהם כדי להעיד על הכלל, אולם הקשיים המיוחדים, שהוזכרו לעיל, המאפיינים את הקירח מצ"ח בשסחים וכעיקר פיצול הקורמו של אירוע בין מצ"ח למסורה והצורך במאום פעולה הדוק בין שני גופים אלה מחייבים לדעת הצוות מעקב שוסף שיש בו בחינה מדוקדקת יותר לגופם של דברים.

10. חִקְרֵי הַמַּשְׁטָט

א. ראש סדור הדיעות במטה הארצי, משטרת ישראל, נהיה חברו צוות העקב, קבלת על עצמה את המשימה - תלא קלה - לרכז באופן שוטף את הדיווחים על אירועי הלוונות וחקירות באיזור יו"ש (כאמצעות ראשי לשכות החקירות בכמה יחידה ושומרון), לעקוב אחר התפתחות החקירה ולדווח לצוות באופן עיתי.

ב. היעדה כחנה כ-70 ארועים, שנכללו בדיווחים, והגו נסכו סביב פגיעות בנפש (מידע מקרים) איומים בנפש, איומים, ואגות גבול, תקיפות, גרסות נזק לרכוש והמרות סדר. מתוך 70 החקירות, כ-15 העלתה החקירה הוצאות והם הועברו להכיעה בתשלוח להעמיד לזיין. לעומת זאת מתוך ה-70: 33 תיקים נסגרו ובעשרים תיקים הסיפול סוים הסתיים (ממוכס 4 שבתם לא אותר חומר חוקירה). מבין התיקים שהסיפול בהם טרם הסתיים רק 5 הם מחדשים טרץ ואגוריל. לעומת זאת כהרס נמוכס החקירה לטעלה החצי שנה וחלקם אף לטעלה נושנה (10 תיקים באירועים וואיעו בחדשים אגוריל עד מאי 1981 ו-4 שהחלו בחדשים נובמבר ודסמבר 1981).

הנסיון מלמד שחקירות ממושכות מחסוג האסור אינן עשויות להניב הוצאות, וביתן אם כך לוסר שמתוך 70 התיקים האגורים נסתיים 53 בלא כלום.

מתוך 33 התיקים שנסגרו, כמחציתם נסגרו והמליכה עברייין לא נודע (על"ן), 5 כשל חוסר הוכחות, 7 כשל העדר אגוה, 3 כהעדר אינטרס ציבורי.

צוות העקב לא בדק את סכלול החקיקים לגופם, אולם כדוקת ספורדית העלתה 15 תיקים שבתם החקירה נראתה לצוות כושלת, או שהיו בה פגמים של משש, חלקם מאלו שהסיפול בהם טרם הסתיים וחלקם שנסגרו כעקבות חקירה כאסור.

עוד יש להעיר כי במספר מקרים לא נפתחה חקירה, אלא כעקבות פניה הועדה (ועל כך ידובר לחלן) וכי במספר מקרים נמצא כי הדיווח לועדה היה לקוי (כ-10 מקרי הלוונות שלא נכללו בדיווחים) או שהיו חריגים מנהלי הסיפול שקבע צוות העקב (כ-6 תיקים).

ג. את ממצאי צוות העקב יש לקרוא ככפוף לשני מייגנים אלה:

(1) דרכי החקירה וסיבה ניתנים לבחינה ערכית אגונה רק הוך השואת פעולתן של הרשויות החוקרות כמגזר בחינה הוצות עם פעולתן כמגזרים אחרים באיו"ש וכן עם פעולתן בישראל (השוואה שיתיה סעבר ליכולתו של צוות העקב).

(2) לא ניתן להעריך את סיב פעולתן של הרשויות החוקרות בלא שיוכא כחשבין אילוצים מחסוג המקובל כגון מחוסר זכונ אדם, רמת החוקרים, סררי עדיפויות, קשיי שפת, אוכלוסיה ערבית עוינת וגורמים אחרים, שאין כינם לשאלת מיתות המתלוננים והגלונים ולא כלום, ריש בתם כדי לשטש ניטוק לאיסיות בחקירה, כשל חקירה או סגירת תיקים שחקירתם לא מוצחה.

מתעולה במקובץ שמצאי צוות המעקב, ניתן להסיק במידה רבה של בטחה כי יש בממצאים שבדו"ח כדי להצביע על הסוּגה מצב שאינה ניתנת להצדקה או להסבר תוך הסתמכות על אילוצים כלליים בלבד, ומגלה באופן ברור מאפייני רקע מיוחדים ובעייתיות קשה הנגזרת ממאפיינים אלה.

ד. הקביעה שלעיל מסתמכת על אלה:

(1) היחס בין כלל התיקים לבין אלה שנפתחו בלא תוצאה של העמדה לדין ואחוז סגירת התיקים מסיבת על"ן.

(2) כתיקים רבים נמשך הטיפול משך זמן בלתי סביר בלא שיש לכך לרגישות נושא החקירה. בחומרה יחרה רואה צוות המעקב את קצב החקירה האיטי (ואת קצב הרווח) באירועי מות כתוצאה מירי. עוד יצויין כי גם באותם מקרים בהם התחייבה פרקליטות המדינה בפני בית המשפט הגבוה לצדק על חקירת יעילה - לא הועילו מאצו צוות המעקב לזירוז הטיפול.

(3) המקרים שלהלן, שהם הבולטים מבין אלה שבדקה הועדה, יש בהם כדי לנרס את המסקנה האמורה מסיפור ההערכות למישור העובדות. מרוסס יובא במה, שעשוי להראות כהרחבת יתר, וזאת משום שיש בהם, כשהם לעצמם, כדי למרוס, ללא תוספות הסברים, את יריעת הרקע והמאפיינים ואת הניגודים שבין העובדות לבין המציאות.

א. פרשת בית הרסה (כג"צ 175/81)

(א) ביום 29.4.81 נדונה בבית המשפט הגבוה לצדק, בין הוואר, סענת העותרים, שהתחזיקים בבית הרסה בתכרון מתנכלים למוטבי העיר, בעיקר לאלה שבקרבת מקום, כשסרתם ומוצתת ומשומעת היא להפחיד ולתרחיק תושבים כדי למסס את זכותם להתיישב בוברון. בית המשפט מצא ככבדות מסקל את ותלונות בדבר הריסת חלק מהתקרה של חנות בבית הרסה שהוזקה בידי אחד העותרים כדייר מוגן. אשר בית המשפט:

"בתלונותיו של העותר בפני בית המשפט באמר שלמחרת תג תפורים מצא שהתקרה התמוססה. "התסכר" שניתן לו על ידי יושבי הקומה מעליו היה שזו תוצאה מקרית מריקודים לרגל החג. לבתחילה הסס העותר אם להתלונן. אחר כך הדיגיס שעט תיקון הכזק יעבור על העקרית לסדר היום. כרס, למחרת (בתלונה נוספת במזומניה) מסר שגם הסחורה בעלטה, הוא הוסיף וספר שיושבי הכנין דחפוהו והאיצו בו לספור את החנות לחזקתם, במענה שבכער היה זה חדר המדרגות המקורי שהוביל לבית הכנסת. תלונה זו, שהיא ריצנית בעינינו לא זכתה לטיפול מהאים. מסתבר מהודעת המשיבים כי לאחר שהתקרה חוקנה הוזק נסגר. התסכר, כאילו נקשו בדרך זו להרגיע את הרוחות, רחוק מלתנח את הדעת."

והוסיף ביה המשפט ואמר: "אין ספק שהמקור והעיקר של הריבון בשטח מוחזק הוא לשטור על החוק והסדר. זמן עליו לעשות גם כהקדר כל תלונה מצד תושבי המקום, אולם בר כבר חשוב להבחיר לתושבים זכותם וחובותם לתגיש תלונה כל אימת שמתגלים להם, לעמוד על כך שזו תבדק וכן שינקטו צעדים המתבקשים מן המסגרת שיוטקו.

רק משתציתו בהנינו פרקליטתם המלומדת של התשיבים שהיא החקירה בענין התנות נסחה מחדש וכי נתנו תוראה לחתימת במלוא כובד וראש לתפירות הסדר הטוב, שוב לא ראינו טעם להוציא צו על הנאי בנושא התלונות. רוצים אנו להאמין שמקרה יחיה הטיפול יעיל וכי העבריינים יועמדו לדין."

ביום 17 דחה את הבקשה על סמך הצטרף כ"כ המדינה 'שננקטו צעדים כדי לתבטח שמירת על החוק והסדר וכי תלונות התושבים נגד המחזיקים בבנין "הרמה" יטופלו בדחיפות וביעילות.

(כ) ביום 6.5.81, 25.5.81 ו-26.5.81 נבחרה מנהלת מח' הבגצ"ש בפרקליטות המדינה לכל הגורמים הנוגעים ביכר, לרבות מתאם הפעולה בשטחים, מפקד איזור יו"ש וראש אגף החקירות במטה הארצי, משטרת ישראל, והפנתה השוטה לבט להערות כיה המשפט, לבקורת כאשר לחקירה ולתחזיכות המדינה כגבי כיה"ש למשך בחקירה.

עוד יש להעיר כי לפני החלטת הבג"צ נבה פרקליט המדינה אל ראש אגף החקירות במטה הארצי ובקשו לוקור סזלונות המזלוננים כתיגישו כי תבוא הוא בענינו בעל השיכות סירבית (מכתבו מיום 14.4.81).

(ג) וטה עלה כגורל החקירה?

ביום 1.6.81, תודש לאחר התחזיכות שניהנה כבג"צ, והעבר תיק החקירה לפרקליטות בצרוף דו"ח המיכום של רפ"ק קליג' (רל"ח יתודה). דו"ח לא התידחס לנקודה העקריה, אותה כתבקשה המשטרה לחקור, תיגנו האט נעברו עכדיות פליליות מצד ואחרים בשל הקיפה והשנה גבול פלילית כקור לגרימת הנזק בחנות. באותו דו"ח חלה רפ"ק קליג' את המנצית המשטרה מחקירה מקיפה כסמוך לארוע בהוראת מושל הצרון לזקקר החנת הצרון. לעומת זאת, לא היה בדו"ח הזמור כל נסיון לקביע סמצאי חקירה בקטר לסענות המתלונן. וכן לא חתמה בר קביעת עמדה ביהם לשאלת באט ניתן לתאשים משהו בעצם גרישת הנזק ובכר זמינות הסענה שהנזק נגרם כחוצוה מרקוריס.

מכתבו מיום 21.6.81 אל ראש אגף החקירות במטה הארצי מציין פרקליט המדינה כי אינו משוכנע כלי וכלל אמ נגבו בנקודות אלה כל העדויות שכאופן סביר ניתן היו לעשות שייגבו.

התיק תוחזר למשטרה להשלמת חקירה וחזר רק בחודש מברואר 1982, כלומר 8 חודשים לאחר שהועבר למשטרה להשלמת החקירה (וכשנה פחות חודשיים מאז הורה בית המשפט הגבוה לצדק על חקירה עניינית).

(ד) יהיה זה מן העניין לצסס כאן את מסקנותיו של פרקליט מחוז ירושלים, שאלו הועבר התיק לאחר השלמת החקירה, במסגרתו מיום 1.2.82 כתב:

'לתיק המשטרה עולות העובדות הבאות:

יום שישי ה-20.3.81 היה ערב פורים. הרפד חברוני, אשר לו חנות מתחת לבניין בית "הדסה", סגר את חנותו בשעה 11.00 כמנהגו בימי שישי. כבואו לחנות למוצות בכוקר גילת בתקרת שטעלית, המשמשת רצפה לבית הדסה, חור בגודל 1.1/2 מ'. הרפד ניגש למשטרה להגיש תלונה ולאחר כרוז עם המשטלה הצבאי הוברר שביום שישי בלילה 'דקדו' בבית הדסה לכבוד חג פורים וגובר החור. התקרה דווח לממשל הצבאי עוד ביום שישי בלילה ע"י וסיכם כי הנזק יתיקן והרפד יפוצה. הרפד הלך אותו יום לראש עיריית חברון ושם נאמר לו שיתחיל בינתיים לתקן את התקרה. על סנת לחסוך בתקרת הביאוי הרפד וכנו ברזלים והחלו בעבודתם. אז נפתח הדיקס, שהוטס על החור שנוצר, ו אמר להם להפסיק לעבוד עקב קדושת השנת. בצאת חשבת חזר הרפד ואז בהיותו מסוך לחור נפתח הדיקס שנית ו הורה לו להפסיק לעבוד ודחף את ידו דרך הבור לכיוונו של הרפד ואצבעו של פגעה בקצה עיניו הימנית של הרפד שהחל דוטע אך לא נפגע ולא הוצרך לשום ספול רפואי.

בחצות הלילה ביקר קצין מהממשל בבית הדסה וראה שכל התקרה כבר קרסה והכרה צעירים ספנים את התנות. לשאלתו מה פשר הדבר חודיעו כי התקרה התמוטטה והכותנה שבחנות עלולה להתלכלך לכן מוציאים אותה. כשעתידים וחצי לאחר מכן בעקבות הודעה שדלה החנות פתחה נגש אותו קצין לשם וראה ש אמר לקצין שהוא חוזה עכשו כעתודשות הייסוב היהודי בחברון.

ביום ראשון כאשר בא הרפד לחנותו וראה שהיא ריקה, חסרת תקרה, אך עם גרם מדרגות, החליט בפתו החנות והחל לבנות את טר גורלו. 3 אנשים תמוטים מבית הדסה שזהותם לא הובררה נגשו אליו יחד עם ובקשוהו לבנות את עצמו ספנת החנות. כאשר ענה להם שזו חנותו דרכו זלושה ובחורים על רגליו ודחפוהו החוצה ויחד הרימוהו והנדיחוהו או זרקוהו החוצה. בנו שהגיע בעת ביצוע הפנול, נדחף אף הוא כתוצאה מדחיתה זו כואבה לו ידו השמאלית. אז נגש הרפד למשטרה ותלונכן רשמית. בתלונה זו מוסר הרפד כי התקרה נזוקה כפי שנטסר לו לפי עקב רקודים, וכי הוא יפוצה, אך כאשר בא לשתח ראה שכל התקרה הרוסה ושלושה בחורים שיכול לזהותם דחפוהו החוצה.

לאחר שהוגשה תלונה זו הוכסה תן מהמשטרה ותן מהמספרה שמוצב
 יוחזר לקדמותו במהירות האפשרית ואכן הכל תוקן במהירות
 מירבית וכל זה שנשכר או שתוקן או שהוחלף בחדש. אפילו רצפו
 לו במקומות שקודם לא היה ריצוף. הנזק והחירוי שנזמר הוא
 שהכותנה הסוכה נחצבה עם חלא סוכה...

ספירוס העובדות הנ"ל עולה כברור מעורבותו של
 כמה שקרה למקרה הנזכר במה שקרה לבעל והנזק. קשה להביא
 שאכן החור בחקרה נגרם ע"י הרקורדס המוערים אם כי שאלה היא
 אם נתן להוכיח בבית המשפט שהחור נגרם ע"י מעשה סכוון וכן
 שיד חזקה כמעשה. אותו קושי נעוץ גם "כותמוסוסות"
 והמקרה...

הראיות באשר לתקיפות תן חזקות יותר אם כי גם כאן קיימים
 קשיים...

(ח) בסופו של דבר החליט הרקליוס המדינת ב-8.5.82 כי: "כתחשב
 כקשיי ההוכחה וביתר נסיבות המקרה, כגון העובדה שהמלונן
 מוצא ביד רחנה ואינו כנראה טעונית במתיחת ומרשה מוצר, נראה
 לי, כי סן הרין לסגור תיק זה."

(ו) נראה כי הדברים מזכירים בעד עצמם ויש מקום לחשוב כי הקדר
 סיפול ראוי מיד עט סבלת התלונה תרם גם הוא לכך שהקדר והחוק
 לא סוצו כענין זה.

אולם דבר החזיר ביותר שראוי להעביע עליו בחקשר זה, הוא
 האסור כמכתבו אל רפ"ק קליג' מיום 1.6.82 למיו וורה מושל
 חכרון למפקד התחנה בוצרון שלא לחקור. כתוצאה זו של מושל
 שלא לסגל במקרה נאחו רל"ח מטה נפת יתרוז להצדיק אם מחיל
 המשטרה.

עוד יש לציין כי רל"ח יהודה, שדווח לצוות שעקב על הקירה
 כזה הדעה אטר כמפורש כי בנושא זה היה קשר של שתיקה, וכי לא
 נחקרו כל האנשים שניתן היה לחקור.

ב. פרשה התלונות נגד

(א) הפרשה נסכה סביב תלונות על חשנה גבול, איומים ביריות
 וסגירה דרך. התלונות כיוונו כלפי אדם בשם, שהיא
 חושב אתה התנהלותו באיוש ואינו נושא התקיד רשמי כלשהו.
 בעקבות העתירה שהוגשה לכב"צ נערך בירור והתברר שאותו אדם
 העלה דחפור לשטח בלוי כל אסמכתא חוקית או חורזה ממפקדת
 האזור. כן הוכרר כי נגד אותו אדם הוגשו בעבר תלונות על
 מעשים חמורים ביותר, שמושכי ועקום סעני כי בצד, ונמתחו
 נגדו תיקי חקירה משטרויים. התלונות נסכו על ארועים שארעו
 בחודשים פברואר ומרץ 1981.

(כ) כיום 7.4.81 כתב היועץ המשפטי לממשלה אל ראש אגף החקירות במסגרת ישראל ובקש להורות על גיחול חקירה מסורתית בשל תחשך לכיצוע עכירות על ידי אותו .

(ג) כיום 27.5.81 נשלח סכתב תזכורת למסגרת תסענו צוות תעקב.

(ד) תיקי תחקירות תועברו למחלקת תבגצ"ס כפרקליטות תמדינה בלי תסתיתסת תחקירה ובלא תמלצות ועל כן תוחזרו שנית למסגרת לסיום תחקירה.

(ה) כיום 19.6.81 נשלחת תזכורת נוספת למטה תארצי תסעס צוות תעקב.

(ו) כיום 2.9.81 תחזיר ראש מדור תתביעות במטה תארצי את תיקי תחקירות לרל"ח שוסרון בציון תתחקירה לא תושלמה ותוך מירוס תצעדים שיש לנקוט להשלמת תחקירה. (כדיקת זכויות קנין, שכילים, וכ').

(ז) כיום 6.9.81 סגר רל"ח שוסרון את אחד תתיקים בנימוק על"ן (כניגוד לניהל שקבע צוות תעקב לפיו תיה עליו להעכיר את תתיק למרקלים מחוז).

כיום 29.10.81 תועברו 5 תיקים למרקליסת מחוז תמרכז בתמלצה לסגירה (צוות תעקב בקש ממרקליסות תמחוז לדעת את נימוקי תסגירת אך עד תיום לא נודעו לו תנימוקים).

2 תיקים תועברו תאחד לתוכע תצכאי כשגם ותאחד לכי"ס שלום כסול כרס וב-3 תיקים סרס תושלמה תחקירה עד לכתיבת דוח זה, תתיינו שנה ושלוש תדשים מאז תאירוועות. תסיבת שנסמרה לצוות לתצקת אי תשלמת תחקירה תיא תמתנה למודד מיו"ש (תסעה תדשים מאז שותיק תועבר לרל"ח שוסרון לצורך תיצוע תמידות).

ג. פרשת קדומים (כג"צ 430/81)

כענין זה כתבה מנהלת מח' תבגצ"ס כיום 25.9.81 אל ראש אגף תחקירות במטה תארצי כלהלן:

1. לבית תמספט תגבוה לצדק תוגשה עתירה כה סוענות תעותרות כי חן כעלות מקרקעין ככפר קדום שבאיזור יהודה ושוסרון, וכי אטמותיהן תיו זרועות וכסועות עצי זית. כן סוענות תעותרות כי כחודשים תאי ודוכי ס.ז. נעקרו כ-300 עצים במקרקעין תנ"ל וכוענו מעשי תשגת גבול וגרילמת נזק לרכושם. עוד סוענות תעותרות כי תוגשה תלונה למסגרת ישראל על יועשים תנ"ל, וכן כי תיו פניות כענין זה גם לכציגי תמסל.

2. לצורך תכנת ותשובה לכג"צ כקשנו לכרר את תעובדות וכישיבת שקייסתו לצורך זה תשתתף גם ראש משרד תקירות ככמה סול כרס ממ"ש שלו. קעין תמסגרת תנ"ל תציג כמני את תזיק תחקירה שנסתח כענין תנדון.

3. מתוך עיון במיק החקירה שהברר כי אכן הוגשו תלונות למשטרה סול כרם בענין נשוא העתירה, וכי חקירת המשטרה העלתה שאכן נעקרו ונגדעו טאית עצים וכוצעו מעשים בלתי חוקיים ביחס למקרקעין שהקותרות סועבות לזכויות בהם. מיק החקירה נסגר מן המעט ש"העברייני לא ידוע".

4. אף כי ידועים לי הקשיים הרבים וכרוכים בזיהוי ובאיתור העבריינים בעבירות הקשורות בהתנכלות לחושבי אזור יתודה ושומרון כבר התרענו לא פעם על כך זיש לנשות כל טאוז כדי לנסות לנפות את התקירה ולגלות את העבריינים (זכורת לך כוראי פרשת בית היטה כחברון).

5. בענין נשוא העתירה הנוכחית יחיה עלינו להסביר לכב"צ מתן הפעילות שנעשו לטיפול בתלונה שהוגשו הן להשטרה והן לממשל הצבאי. לכשעצמי אני בדעה כי ניתן היה לפנות לנשות לתביא לידי זיהוי אחר מן העבריינים העיקריים במרחב שכן התלונן במיק המשטרה נתן היאור של איש אשר איים עליו יום לפני שכווצו המעשים, וכמו כן בנקת שתחוקר המשטרה זיהר במקום מצא כשסח הנדון את אחד מתחיישנים מקדומים. יתר על כן לפי הסענה גם עבר במקום סרקסור וניתן לכרר מי העשקו. לפיכך נקשתי מראש משרד חקירות סול כרם כי המיק יבנה מחדש לפס השלמתו.

הנני רואה לנכון לחזור בהודעות זו על כך שיש להנחות את האחראים לחקירות באזור יתודה ושומרון כאשר להשיבות שיש לפעילות חקירה המיועדות לגלות את ונאראים למעשי אלימות ולהפירות המדר באיזור.

אודה לך איפוא אם תורה להעביר אלי נתקדם את מסצאי החקירות ודו"ח על המעילות שנעשו בעקבות החקירה, שכן העתירה קבועה לשפיעה כביה המשפט והגבוה לצדק כיום 16.11.81".

התיק חזר להשלמה חקירה, ועל אף האינדיקציות, שיכלו לכאורה לשטש כבשים לזיהוי החשודים, הוחזר המיק להשלמת חוקירה כלעומת שכא וחועבר לאחרי חרשים רבים למרקליסת מחוז תורכז, כחשלתה לפגרו. ניתן לתניה כי ולוף הזמן והעדר חקירה עניינית בסמוך לתלונת המ שחסמו את האפשרות לתביא את החקירה לכלל זיהוי.

7. פרשת יחסי שילת וכפר קריות

(א) בתחשים ספטמבר ונובמבר 1981 התלונן עו"ד חורי כשס תושבי כפר קרית כי מרשיו מגורשים ככת סאהזותיהם ע"י מתנהלי שילת אשר תפסו חזקה בקרקעות מרשיו וחשיגו גבולם, שלא כרין והורן ניצול נשק ואיומים בנשק.

במכתבו למגן היוחש"ש כמפקד איו"ש מניין עו"ד חורי כי בעבר תוערב הממשל לחוזיר את המצב לקדמותו, לאחר שתלונותיו על חשגת גבול נמצאו סודקות והוא סופיק:

מדינת ישראל

משרד המשפטים

14

"ביום 5.11.81, ולאחר שהודעתם לי כי המתנחלים כוּלוּהוּ אינם כפופים לכם וכי אינכם יכולים לחייבם לצאת את השטחים שהשיגו את גבולם, ולאחר שהודעתני לכם כי בעבר פנו מרזי למסורה בתלונות בעניין אף המסורה לא פתחה תיק והפנתה אותם לממשל הצבאי, שלא עשה דבר בנדון, הצעתם לי לפנות בשנית למסורה בתלונה וכי מצדכם תדאגו כי המסורה תספיק בנדון כנוחוייב על פי החוק, פנו מרזי ביום 5.11.81 והגישו תלונה ובו ביום התקשר אלי החוקר מר חלים עאט ממסורה שכס והודיעני כי הוא מספיק בתלונה וכי יחקרו המתנחלים בנדון". את מסובו מסיים עו"ד חורי בהבעת תקווה שמתנחלי שילה יועמדו לדין על הפרת חוק והשגות גבול ושהמסורה בעזרת הצבא תטבע והמתנחלים מלמעשה בחפרות חוק ומלהפריע להתגרות ולאיום על מרזיו. במכתבו מיום 9.11.81 אל היועץ המשפטי לממשלה קבל עו"ד חורי על כך שהפרת החוק מצד המתנחלים לא תופסקו וכדבריו "הם ממשיכים לעשות כעולה על רוחם בסברם כי הם מחוסנים ומוגנים (אולי בצדק) ע"י הממשל והממשלה התוטכים בהם ונותנים להם גיבוי...".

(ב) כמהלך הדיון ביום 2.11.81 במשרדו של מנהלת הכבי"ש ובהשתתפות יו"ד צוות המעקב הבהירו נוספה שלו וקצין הכפרים של נפת סו"כ כי בידיהם תלונות רבות על מעשי התנכלות של תושבי הישוב הישראליים. כתוצאה משיבת זו בקש רע"ג הדין הבינלאומי בשם פצ"ד מפקדת יו"ש לרכז את התלונות הן במסורה והן בנפות ולהעבירן ליו"ד צוות המעקב.

(ג) ביום 1.12.81 כתב רס"ן שמעון שטיין, סגן היועץ המשפטי למפקד יו"ש אל מסורה ישראל כלהלן:

"1. בשיתוף הסלמונית שכסימוכין נמסר לי כי הטיפול בתיק, אף שנפתח בתחנה שכס הועבר לתחנה תשאלית.

2. עקב הרגישות הרבה בטיפול בתיק, וזאת בשל העובדה שעוה"ד (א. חורי) סען בפני כי בעבר לא היתה המסורה מוכנה לחקור בנושא וכי קיימת אפשרות של פנייה לבג"צ על רקע זה, אבקשכם לספק בתיק לאחר ולא לסלסלו ביניכם.

3. יצוירן שאף אני היתה כשטח יחד עם עוה"ד והתראשתי כי קיימים לפחות לכאורה סימנים לעיבוד שטחים נרחבים באזורים שלא הוקצו ליישוב".

(ד) ביום 15.1.82, בעקבות ישיבה בנושא כלשכת מנהלת תח"ת האזרחית בפרקליטות המדינה, סוכס כי מגן היותו אי"ש ינחה את המסורה לגבות הודעות ספורות בשאלות השנויות במחלוקות לענין החזקה.

בעקבות מה שנתברר באותה ישיבה, כי תושבי שילה הגמו שלא כדון את דרך המעבר של אנשי קרית, תוחזיבו תמתישכים להסנע מלחסום את הדרך. עוד סוכס כי ואור קבלת מסציל החקירה המשטרית והומר נוסף שיש לאספו יקבעו זכויות השיטיש כחלקות נושא הסכסוך. יש להרגיש כי בישיבה זו נדון היבט הקרקעות ולא החיבט הפיליזי שבתלונות תושבי הכור קרית.

(ח) עד לתאריך סתיבת דו"ח זה (כשמונו ודשים לאתר תאיוע) לא הושלמה הקיזת המשטרה. לעומת זאת הוקטור עו"ד היריז ביום 11.4.82 ללשכת מנהלה מה' תבגצ"ח ותתלונן שוב כי תושבי שילה מרגשיט את תושבי הכפר קרית וכי תתקשר לסגן תיוח"ש כמפקדה יו"ח שתגייכ באמרו כי "אין מה לעשות"

משטרה תולה את הסיבה לכך שהסיפול בתלונות מחדשים ספסטמבר ונוכמבר 1981 טרם נטתיים בכך שנוזא המדידות בשטח (שאינו מתפקיד משטרה) הוא נושא קשת ועד תיוט לא נקבעו תגבולות, כדי לתכריע בסכסוך תגבולות.

ה. תלונת אשה ממשרד עוואר (בג"צ 12/82)

(א) בתאריך 19.1.82 דן בית המשפט תגבות לצדק בתיק תג"ל, ובין שאר חורה לספל בתלונת אשה תעוור על תקיפת ולהכיא את תוצאות החקירה לידיעת באת כוח העותרים.

באותו דיון תצהיר נציג תיוקץ המשפטי לממשלת כי

"ככל שודבר כוגע לתלונתה של אשה תעותר תמטישי, תסוענת כי תוכתה על ידי גורם משטרה, תריז ולונת זו נבדקו ותוצאות החקירה יובאו לידיעת באת כוח תעותריו, וכי תלונות נוספות אשר תוגשנה בדרך תקבועת לכך, יטופל בתן כסוכן גת כן בדרך תמקובלת".

(ב) ביום 2.2.82 שלחה מנהלה מחלקת תבגצ"ח כפרקליטות המדינת אל ראש אגף חקירות, כמטה תאריצי את תעחן תתחלטה כבג"צ 12/82 וכך נאמר במכתבה:

"כיוון שתנושא קשור, בין תיתר, לטענות בדבר מתחילים מצד המשטרה כסיפול בתלונות של תושבים מקומיים תאיתי לנכון לתביא תדכרים לידיעתך.

כמיוחד כרצוני לתפנות תשומת לבך לאעור כפיסקת 2(ג) ו-ד) לתחלטה בית המשפט תגבות לצדק ולנותחייב ממנה. תיינו, כי תמטייה ותצבא תתערבו כמקום רק אם יהיה חשש לתערות תשלוט ותסדר תצבורי וכי תלונות שתוגשנה למחטרה תחקרנה כיאיות.

כן התחייבנו להעביר תוצאות חקירת ותלונה של אגף העותר
המיישי ליריעת באת כוח העותרים...
אודה לך אם תינתנה הוראות מתאימות".

(ג) כיום 9.2.82 בקשה יו"ר צוות המעקב דיווח על תוצאות הבדיקה
וראש מחלקת חקירות במטה הארצי פנת ג'אוחו יום במכתב לרל"ח
שומרון ובקש פרטים על החקירה.

(ד) עד לכתיבת דו"ח זה טרם הסתיימה החקירה. דיווח נציגת המשטרה
בצוות המעקב היה כי החשודים בתקיפת האות הם אנשי מג"ב וכי
ב-24.1.82 מונה קצין בודק ממג"ב. נציגת המשטרה לא הצליחה
עד לכתיבת דו"ח זה לברר פרטים על גירל החקירה או על סיבת
מסכה. יצויין שהתלונה היא מיום 21.12.81. למותר לומר שקשה
לצפות לתוצאות כלשהן מחקירה זו.

י. תלונה ניקולס ג'ריס (בג"צ 149/81)

(א) כעקבות עזירתו של תושב בית ג'אללה בעניין הפקעת קרקעות,
הורה הבג"צ לחקור את תלונותיו של העותר, שסען כי כיום
15.2.81 נתגו כלפיו אזרחים ואנשי צבא באלימות כאשר גדרו את
חלקתו, והוא ניסה למחות על כך. אמר כיה"ש בהחלטתו (מיום
13.5.81): "גב' בייניש... הודיעה לנו כי תלונות אלה
נחקרות עתה ואנו יוצאים על כן מתוך התנחה כי שתי עילות
התלונה שהוזכו כאן אכן ייבדקו באופן ממצה על אף דחייתה של
העתירה".

(ב) כיום 25.5.81 כתבה מנהלת מח' הבגצי"ס לרשויות ומטילה
והפנתה השומת לבם להערתו של בית המשפט.

(ג) כיום 19.6.81 בקשה יו"ר צוות המעקב דיווח על החקירת
ותוצאותיה.

(ד) עד יום כתיבת דו"ח זה לא נהסיימה החקירה, ולעומת זאת מסתבר
כי משטרת ישראל מתפשט את תיק החקירה שנעלם (שנה ושלוש
חודשים לאחר האירוע).

ז. פרשת שומר הואקף במערת המכפלה

(א) כעקבות פרסום בעתון הארץ מיום 22.10.81 בנושא תקיפת שומר
במערת המכפלה וחפירה מתחת למפלס ותחתון של מערות המכפלה
בקש צוות המעקב דו"ח על חקירת האירוע.

(ב) היועץ המשפטי למפקדת יו"ש העביר ליריעת הוועדה (כיום
17.12.81) דו"ח (מיום 30.11.81) ערוך בידי סא"ל מנוח זהבי,
מפקד נפת חברון, ממנו עולה כלהלן:

א. ארוע הכאת השוטרו-

1. בתאריך 18 אוק' 81 בין השעות 16.30 ל-16.45 ביקרו ותחללו במערכת המכללה שר המשפטים ושר החקירות זאת במסגרת תגובה הכנסת ספר תורת ע"ש אביו של שר המשפטים לכיתת כנסת אכרות אבינו.
2. לארוע חשפתו ותגו רבים מתושבי זן, ארבע.
3. בזמן התגילה במערכת המכללה באולם יצחק אחד משוטרי תוקף עבר בין התחללים בדרכו משער הכניסה לאזור הפילה תופלטים, כעת מעברו בעט כירכו אחד מתושבי ק. זרבע זאת לכוכה עיני מסקד משטרה וצרוך ושוטרים נוספים.
4. אני שהייתי גם כן במקום, תדבר היכא מידית לחיפוש ליבי, תורת מידית אז שומר תוקף לתגיש תלונה למ"י ומכחזי לתורדי חטכה בשאלה מדוע עשת נח שעשה ועל כך בעניחי בגסות.
5. למרות הוראתי המפורשת לא תגיש שומר תוקף תלונה במשטרה ורק כעבור ימים מספר לאחר שנידע לה"מ שחערכי לא התלונן צויתי על השומר לעלות מידית לתחנת המשטרה ולתגיש תלונה וכך הית.
6. הענין עדיין כחקירת מ"י - ארוע מס' כ' - ס-25.10.81 (האיש תגיש תלונה ב-25.10).

ב. ארוע תחפירה במערת:

1. ב-19 אוק' 81 בשעה 02.40 תתגלות נסיון פריצה למסלס התחפון של המערה שבוצע ע"י קבוצת מתחללים יהודים נק. ארבע. לאחר גלוי הניסיון נעשה הכל להסתירו ולנסוח לתקן תנזק שנגרם מכלי שיוודע על כך לאנשי תוקף. בזעה 06.15 תתגלה תדבר ע"י אותו שומר מאנשי תואקף (כהצרת אנב יש לצדין שעד אותו רגע צלע השומר באופן מודגש כדי לתפגין כמה קשה נתבל מידית תיהודים ולפתח בעת גילוי הפרשת תחל ירוץ כאיזלה שלוהת).
2. תח"ש היה נוכח אישית במקום. השומר לא נפגע כעת תגילוי לא ע"י תושבי קריה ארבע ולא ע"י ושי גורם אחר (במקום תדו חיילים וקצינים רבים).
3. גם כנגד החשודים כניצוצ נסיון תפויצת וגריסת תנזק תרגשו תלונות ב-מ"י על דרי תח"ש ומסקד ומערת, נפתחה תקירת משטרתית (תיק ס"י מס' 1014/81).
3. אופייני שניתוכאי מסובו של יהודה ליסני הכותב כאופן מגמחי ושיסתי נגד המשלה יכשל ויערכ נמתכוון 2 ארועים שאון כיניתם קשר כדי להכמיש.

4. לתבא סומלץ לכדוק נושאים מהסוג הבדון ולפותרם בשיחה סלמון אחת ולהסנע מניירת מכבירה וטיותרת".

(ג) כיון שעלה מהדו"ח כי משטרת חברון מתחה תיק (שאגב, לא נכלל בדיוחי האירועים שקבל הצוות) בקש צוות העקב מתמוססה דווח על הנעשה בתיק.

(ד) במקום דווח על האירוע מחודש אוקטובר קבל פרקליט מחוז ירושלים מחודש טרץ 1982 תיק על אירוע תקיפת אחר מחוזש יולי 1981 והוא החליט לסגור את התיק מחוסר ראיות. במכתבו מיום 12.3.82 כתב פרקליט המחוז:

"החלטתי לסגור התיק הנ"ל מחוסר ראיות מן הנימוקים דלהלן:

1. כיום שבת 4.7.81 החפלו מספר יהודים במערת המכמלה במקום שיהודים אינם מתפללים בו. עפ"י עדוהו של קצין תזורן מסעם צה"ל במקום, נעשה הדבר במסרה למנוע מעבר מאנשי הווקף.

2. המתלונן, דרר אבו סנינה, ביקש לעבור למערה אך המתפללים סנעו זאת ססנו ולאחר התערבות הקצין תזורן יסשנזמה היה לו כי ינתן לו לעבור - הווקף לפתע ע"י אחד המתפללים 'בעל זקן ג'ינג'י", וסכאן תלונהו.

3. הודעתו של הקצין תזורן וחזיל צה"ל נוסף נגבתה באותו יום ואילו הודעת המתלונן נגבתה למחרת. הודעות מעדי ראיה אחרים, בעיקר מתפללים נגבו כשלושה שבועות לאחר סכן, אף כי מזכרון דברים שבתיק (מסמן ד'), עולה כי תוקיר ראשוני ביחס לזהות החשוד נערך כבר כיום 7.7.81.

4. בעל הזקן הג'ינג'י, שעפ"י הראיות הוא אשר הקף את המתלונן - לא נמצא ע"י המשטרה ולכן לא ראיתי מניס מסגירת התיק.

עם זאת ברצוני להעיר, כי החקירה לא נוהלה כראוי, סכן לדעתי לו היתה החקירה לגילוי החשוד מתחילה כיום המקרת מסוך לאירוע ניתן היה לגלות את החשוד ולנסות לזהותו ע"י המתלונן. אינני מתעלם מבר שכל הבראה הנועה תלוזה מחוגי המשל בשעות הערב מאוחרות של אותו יום, דבר שאינר משיע רצון כלשעצמו, אך לדעתי ניתן היה עוד באותו ערב לצא ולמצוא את החשוד, דבר שלא נעשה, וכאמור רק כיום 7.7.81 החלה חקירה כלשהי לגילוי.

5. תנוצאה הבלתי רצויה היא איפוא ממחר גיטא הוכה המתלונן ומאידך גיטא לא ניתן להעמיד לדין את תוקפו עקב מתדלים בחקירה".

(ת) אף שתוסרת ומחיל סוכרת בעד עצמה קשה לזמנך מלחסיף את אלה:

(1) רשויות הדינה התחייבו מפורשות בפני בית המשפט הגבוה לצדק לשמור על החוק והסדר בחברין ולסמל בתלונות או באירועים שיש בהם חשד לעבירות פליליות, אף בהעדר תלונה (ראה לעיל פרשת בית הדסה - בג"צ 175/81). דרך הטיפול האמורה אינה מצביעה כלל וכלל על דבקות לתהייות האמורה.

(2) מדובר בתקיפת במקום קדוש, שהמשוארה חייבת בשמירתו חובה כפולה ומכופלת. נסיבות העבירה רגישות ודרך הקיחת המשטרה בנושא מעידה אם לא על מחיל סכוון, על מחיל חסור כודאי.

(3) תיק משטרה מלא המיחות, מבר אחי נאמר בו כי לא נערך סדר זהוי משום שהמלונן סכיר את כל האנשים שהתפללו ואף אבר שיוכל לזהות את המלונן ומאידך גיסא לא הצליח המלונן לזהותו.

(4) עולה כבירור מהחומר שבתיק כי יקבוצת המתפללים התפללה בזמן שלא נקבע כשעה הפילה, במקום אסור לתפילה (במעבר לכניסת) וככל הנראה בכיוונה לחסונו את העבר למתפללים הערביים. עם זאת מושג הדין בתיק המוסווה על המרוכקציה של שומר חוקף שכנס לעבור במעבר דוקא בזמן תפילה שמונה עשרה, ולכן על חוסר האינטרס הצבורי שנקדויות התיק, שכן תזעזעה בא כדי למנוע קסיצת תפילה ולא במסרת תקיפה.

יודגש ויובהר כי עולה כבירור מהחומר, ושומר חוקף כעס לעבור במעבר שנחסם כמחיוון ע"י המתפללים (עדות הקצין התורן המורה) כי לאחר שהמתפללים סרכו לתת לו לעבור נחלץ לעזרתו הקצין התורן ובקש שיאפשרו לו את העבר וזאת ללא תועיל, ומשפלט הקצין התורן לשומר דרך ככה התנו מהפלל בקט שער.

(5) רל"ח יהודה, שהופיע בפני צוות השעקב, כשנתבקש להסביר את מחילי התקירה אמר כי הארוע ארע ושנה ולא רצו להפריע את מנוחת שבתם של היהודים ועוד חוסף: כי "המתלונן תמיד עושה בעיות ליהודים כשהם מתפללים", כי נודובר בסך הכל כמקרת של תקיפה ובענין זה לא עושים גם בישראל טאמציס מיוחדים, כי היתה פרוכקציה מצדו של הנחקף שהעז לעבור בין המתפללים בעת תפילה שמונה עשרה, שאין ענין צבורי ותיק כי מדובר באיש וקף שהתגבר במתפללים וכי כארץ לא היתה התקירה טובה יותר. עוד חוסף כי המתלונן והלונן רק למחרת וזיום, אילם יצויין כי כיום התקיפה דווחו אנשי המשל למשטרה על הארוע ולדעת צוות השעקב חייבה היתה המשטרה לפתוח מיד בחקירה, המדיחה היא, האם כך נוהגת המשטרה כעת הפרת סדר במקום קדוש בישראל והאם אלה הם שיקולי העדיפות שהיא מפעילה במילוי תפקידה בתחום רגיש זה (מה גם שמשבר כי התקפות לא היתה ארוע חד פעמי במקום הקדוש).

(6) רל"ח יהודה דווח לצוות המעקב כי לא היה שיתוף פעולה מצד תושבי קריית ארבע והדבר מכל את החקירה.

(7) צוות המעקב לא קבל עד היום דווח על גורל החקירה בענין נסיון הפריצה וגריסת הנזק למערת המכפלה. על אף שלמי דווח סא"ל זהבי נפתחה חקירה משטרתית, לא אוזכר כלל הניק בדווח השוטף של המשטרה לצוות המעקב, אשר לאירוע התקיימה מיום 19.10.81 - כיום 20.5.82 הועבר החומר למחלקת התביעות בטרומב ירושלים כדי שהחשוד בתקיפה יועמד לדין.

ח. תלונה עו"ד נעאמנה

(א) כיום 18.12.81 פנה עו"ד נעאמנה בתלונה על הכאת מרשו בעת פעולת חיילים או אנשי מג"כ שבכנסו למועדון כקלנדיה. לפי התלונה נלקח התלונן כתוצאה מהמכות לבית חולים תרסה ורשויות הכלא ברמאללה סרבו בתחילה לקבלו בשבוע החשור.

(ב) כיום 13.1.82 העביר סא"ל ברוך תולנור באצעות צוות המעקב את התלונה לחקירה משטרת ישראל, מכיון שבתקרית היו מעורבים אנשי מג"כ. טונה קצין כודק אילט עד היום - כחצי שנה לאחר הארוע לא נסתיימה החקירה או לא דווח לצוות המעקב על סיומה למרות פניות חוזרות ונשנות.

ט. זריקת רמונים על בית משפחה דענא

(א) בעקבות כתבה בעתונים ממברואר 1982 על השלכת רמונים על בית משפחה דענא בקש צוות המעקב לכרד האם נערכת חקירה בענין (יצויין כי האירוע לא נכלל בין הדיווחים שקבל צוות המעקב). לפי טענה המשפחה, המתגוררת על גבול קריית ארבע, מתנכלים לת במסרה שתעזוב את ביתה.

(ב) במהלך עבודה הצוות נרשמו שני ארועים נוספים של זריקת רימון על אותו בית (השלישי ב-18.3.82).

מדוחו של רל"ח יהודה בפני צוות המעקב עולים אלה:

נמצאו סימנים שהרימון הוא נשק צה"ל ואחד השומרים ראה אחרי זריקת הרימון במקום דמות לבושה מדי צה"ל בורחת מן המקום. חוקם צוות חקירה מיוחד (אחרי הרימון השלישי) השימר נחקר והסברה היא שהוא יודע פרטים אך חושש לדבר. הצוות פעל בכיונים שונים וחקר בשטה, אך ללא תוצאות. יש חשדות בכיון מסויים אך המשטרה חסרת אונים משוב שאנשי קריית ארבע אינם משתפים פעולה ולא ניתן לחקרים.

י. פציעת עזאז איזרו - מתקן מכונות הכניסה בתברון

(א) ושוב בעקבות כתבה בעתון (מיום 2.4.82) לפיה תקפו ארבע מתושבי קריית ארבע אדם בשם עזאז ומצאו אותו כמכנינים, בקש

צוות המעקב דיוח מהמסמרת, לפי הדיווח המקובל (יחידה ליסני) אשר לו רפ"ק קליג' כי התקיימה היא על רקע "ניאוף" וכי זהו הדוקרים ידועה לו ותוא אף הביע לחשודים "לתודות כביה משפט ולגבור עם זה".

(ב) יצויין שהאיוע לא פורט בין דיוחי המוסמך השוטפים לצוות, מר קליג' הסביר לצוות המעקב שמספר התחנה לא דווח לו על האיוע ושתקרה ארץ על רקע של יחסי הערובי הנחקף עם יהודיה ולא ניתן לזהות את התוקפים, מר קליג' דואה את הדברים המיוחסים לו ככתבה, אשר שאין ראיות ושתיק נסגר בניטוק עבריון לא נודע כיום 10.1.82 (לא כידי פרקליט טווד, כותאם לתבחיזה חצות, אלא כהחכה).

(ג) הצוות כקש לראות את תיק החקירה ומעיון בו ראוי לתבניע על אלת:

(1) התמשכות היא שהחקירה לא מוצגת מבחינה אלה שאותם אפשר היה לחקור.

(2) כתיק מופיעה הרשומה, הקובעה שכיון שכולם (f) שלמים עם המעשה בגלל הרקע שהצטיה אותו (יחסים בין ערכי ליחודיה) אין קצה חוס לתביע לזחוי התוקפים, היתה מניה למודיעין יעם זאת נסגר ותיק מהסיכה על"ן. יש לחזור ולודגיש כי לצוות המעקב לא דווח על התיק, אלא לאחר שקרא על תבואה בעתון, וכי התיק נסגר שלא לפי ונחיות צוות המעקב.

יא. פרשת סוחר תוצרם כיריחו

(א) ביום 16.5.81 התלונן בעל תנוה לרכוי תרם כיריחו כי יחודי תושב בקעזה אים עליו כנשק.

(ב) הדיווח המסמתי מיום 24.11.81 לא כלל תוצאות החקירה. על פי בקשת הצוות לכרר מה עלה בגורל החקירה, נסטר לצוות כי התיק נסגר כיון שהתלוננה כוסלה וכיון שמדובר בסכסוך מסחרי. הצוות בקש לקבל את התיק ולאחר עיון בו התברר, כי תלוננה מסוחר חיהח על כך שמכר לאנשים כרדי תרם, שהוכנסו למסען מכוניהם על אף עצתו לתב שלא לעשות כן מחשש שיסגרו. כעבור זמן חזרו האנשים וטענו שכדי תוצרם מדוקים, ובאזומי אקרה דרשו כספם חזרה, לאחר שתחזור לתם את הכסף זרקו את הכדים על סחורה כתבוחו וגרשו לו נזקים.

(ג) בעקבות זאת כתב פרקליט טחוז ירושלים ביום 26.2.82 -

"עיינת כיחומר תראיות שנאסף עד עכשיו כתיק זה ותגעת לידי מסקנה, כי יש בו לכאורה ראיות ותחשידות ככצוע עבירות של מחיסה באיום לפי ס' 428 סיפא לחוק העונשין גרימח כזק כזרון לרכוש לפי ס' 452 לחוק העונשין ותדוה כחקירה עבירה לפי ס' 245 לחוק.

Handwritten note: ס' 428 לחוק העונשין

גריסתו של התלונן היא, כי איום עליו באקרה ודרש ממנו להחזיר את כספו (ששלם עבור העציצים). עוד סוען התלונן כי החשוד זרק את העציצים וגרם נזק כדורן לתרסים נוספים שהיו בחנות.

עוד הוא מספר, כי לאחר מכן אמר לו התלונן "אם אתה תלך להודיע למשטרה אני יחזור ויהרוג אותך".

התלונן מספר כי את האירוע ראה אדם ביום אכן ומאיש זה לא נגבתה עדות.

יחן ויש עדים נוספים לאירוע.

עדויותיהם של החשוד ושני חבריו אינן נראות לי אמינות, שכן בעדותם של שני החברים לא מוזכר כלל - אירוע הקשור לאקרה.

אני מצרף בזה את החומר ומבקש, כי החקירה תושלם כראוי כי החשודים יוזמנו לחקירה נוספת תחת אזהרה, כי ינקטו תלמידי חקירה בהתאם למקודת אה"ק - וכי כאשר תושלם החקירה יוחזר התיק אלי להחלטה.

(ד) רל"ח יהודה נתבקש לתת הסברים לגבי מה שארע, לדבריו בסני צוות המעקב לא התיחסה המשטרה לנושא התייחסה כי האנשים השלימו ביניהם וכי אם יש כיסול תלונה, אמילו המדובר בפסע - אין ענין לצבור להמשיך בהליכים, עוד הוסיף ואמר כי אין להתייחס לתלונה כאשר לאיום בנשק, כי הערכים מגזימים ודי להם שהיהודי נושא נשק כדי שיעהיר על איונו. על כך יש להעיר:

(1) אין כל רמז בתיק לכיסול התלונה. נתפוך הוא - לפי עדות התלונן איסו עליו ברצח אם יתלונן.

(2) מדובר באיום בנשק, בקבלת דבר באיומים ובפסע של הדיחה בחקירה. לפי עדות התלונן הנשק הופנה אליו. לפי גירסת אחד הנחקרים הנשק נפל במקרה, מכל מקום - כודאי שאין המדובר במתם נשיאת נשק.

(3) קשה להניח שבישראל היו מוגרים היק מהסוג האסור בניסוק של חומר ענין לציבור.

(ה) עד לכתיבת דו"ח זה לא הושלמה החקירה (תלונה מיום 16.5.81).

כ. גריסת נזק לאוטובוסים כרמאללה

ב-10.4.81 נמסרה למשטרה רמאללה תלונה על גריסת נזק לאוטובוסים. היה חשד שאנשי מלואים, תלמידי ישיבה בקריית ארבע, גרמו לנזק. כיום 7.5.81 ותליצה התחנה לסגור התיק בניסוק עברדיין לא נודע. כיום 14.5.81 מתח רל"ח יהודה כמכתב למפקד רמאללה, בקורת קשה על החקירה בציינו כי למעשה לא

נעשה כל חקירה אלא המשטרה הסתפקה בפניות למצ"ח ולא נקטה
אמצע לכרז פרטים שבידיה. על אף הבקורת הונחה לא סבלה התיק
כל מאמץ יתר להשלים את החקירה וכיום 25.4.82, כשנה לאחר
האירוע נסגר התיק בנימוק על"ן.

יג. חקירת מקרי מות לא סבעי

(1) קושי מיוחד לצוות היה לעקוב אחר חקירות המשטרה במקרים של
פגיעות מיריות שמעורבים בהם ישראלים, שאינם הייליים, בעיקר
נוכה ריבוי אירועים אלה לאחרונה. דיווח המשטרה בתחום זה
היה איטי ביותר. על פגיעות כלכד (שאינן בצוין הלונה) לא היה
דיווח ואין מתנהלות כלל חקירות ונעדרו תשטרה (כפי שהפיעות
רל"ח יהודה ובציגת המשטרה) היא שהמשטרה אינה מסוגלת לעקוב
אחר אירועים אלה. מכל מקום מעקב הצוות היה לקוי מעיקרו,
משום שפרטי דיווח ערכניים הגיעו באיחור רב לצוות. צוות תעקב
קבל דיווח על שתי חקירות מקרי מוות - פרשת הריגת הצעיר
סטנג'יל (15.3.82) ופרשת הריגת נער כבני נעים (24.3.82). על
פי מידע אמצעי התקשורת, נקטה הוועדה פרטים על מות נערה בת
ה-14 מתכר אל עירוב שליד חברון, ארונו שלא נכלל בדיווח
המשטרה.

התרשמות צוות תעקב מהחקירה בשלוש תיקים האחרים הייתה שלא
נתגלו תרץ תראוי ותזריזות התבקשת לחקירות מסוג זה והוצבו
סימני שאלה כאשר לדרך החקירה עצמה. כפרשה בני נעים לא
הוחל בחקירת החשוד אלא ששה ימים לאחר האירוע וזאת, כשכמהלך
אותם ימים התייעבה משלוח ישראלים מתושבי תאיזור במשטרה
והודיעה במירוט כי התושבים לא ישתפו פניולה עם המשטרה
ויפעלו רק לפי הוראות מתמשל ומתאר (ז) (בתוך השלוח נכח
כנראה גם החשוד כיריות). צו מעצר שהוצא נגד אחד התושבים
לא כוצע, ולפי תחש לא כצעו חשודים תפקידו כראוי. (כל אלה
לפי דיווח רל"ח יהודה בפני הצוות היו חשודים אסורים לכצע
אז צו תעצר לאחר הצות ודוחו כי החשוד אינו בביתו, בעוד
שזה טען כי היה בבית). התיק נחקר באופן שתייב החזרתו על
ידו הפרקלים להשלמת חקירה.

Handwritten notes in the right margin, including a signature and the text "בית הדין".

אשר להריגת הצעיר בכפר אל-עירוב (אירוע מסוף אפריל 1982) - עד
היום לא קבל צוות תעקב פרטים על החקירה ונראה לכאורה שחיה
נער דיווח כין גורמים שונים במשטרה ועולה תחש שומשטרה לא
סצתה בייעילות את כווני החקירה שיובילו לזהוי הוורה.

ה. תמצאים שלעיל שהיחזים ל-15 אירועי חקירה, שאינם א"א חלק ממכלול 70
תיקים שעליהם קבל הצוות דיווח. צוות תעקב, כאשר, לא ברק אז ממכלול
תיקים לגומס ולכן אין הוא יכול לקבוע במסקנות כי תמצאים שלעיל
מאיינים את כלל החקירה כמגזר הככר, אולם ליטוי פרטיהם של אלה,
והעובדה, שצויינת לעיל, כי מתוך 70 תיקים נסגרו 53 בלא כלום
שתייבים מחשבה, אם לא דאגה. מכל מקום יש לשקול האם אכן יכולה
פרקליסות תדינה להחזיב כשזיר כפני בית המשפט על נהול חקירה
רצינית ויעילה.

11. ניתוח המוכא לעיל מחייב התליחות לאלה:

א. (1) התלוכות שהוגשו למשרה נסכו בעיקרון סביב אלה: חקיקה, גרילה נזק לרכוש, איומים, איומים כנשק, יריות, השגות גבול ופגיוח מעברי דרכים לשרות ובתי עסק בערים (כיון התלוכות גם התכליות לתמידות בחי ספר ופלישה לטרפאה פרטית לצורך תפילה).

ניתן לראות מכנה משותף בתלוכות אלה, והוא שרקע צמידותן אינו בעבריות פלילית רגילה, ולתוציא מקרי ירי על רקע הגנה עצמית, הן ניתנות לאפיון כהתנכלות על רקע הרצון להפגין "זכויות" בשטח. יש בהן, מכל מקום, משום עדות לאוירה עכורה שבחסי ישראלים חושבי יו"ש לתושבים המקומיים. הדברים מסוקדים בעקום בחברון ובאיזור שילה.

(2) כה.פ. 214/81 בכיתום, ש המחוזי בירושלים הורשעו כיום 2.9.81 שני ישראלים בתקילה ערבי בחברון, כהשגה גבול והיזק כדורן לרכוש, על רקע סרובו של זה לאפשר להם להכנס לנכס, שלטענת הנאשמים הינו רכוש יהודי.

כפסק דינו ציין השופט גולדברג:

"צמקרה דנו לא בקשו הנאשמים מלכתחילה אלא להכנס לקונה כסושה כדי להפגין נוכחות שלא בדרך אליטה וכשנתקלו כסירוב לא ויתרו והפעילו כוח כנגד מי שעמד בדרכם.. זיקתנו של הנאשמים לרכוש יהודי אינה יכולה לשמש הכשר למעשה בריונות ולא בדרך של פגיעה באדם קשיש והפיכת ארגזי מרי שבדוכנו יכואו הנאשמים למימוש הזכויות על רכוש יהודי. בית המשפט לא יוכל להתייחס למעשים אלה כסלחנות.. גם אם המוכר כצעירים שאין בהם רכב."

הדברים צוטטו בהקשר זה משום שנראה שהם נוייצגים את אופי מרבית התלוכות כשוא ענינו.

(3) לא נצא ידי חובה אם בחאור אופי המעשים לא נתייחס לארועים שארעו כעת העוצר בחברון בחודש מאי 1980 לאחר רצח המתנחלים. המדובר אמנם באירועים שארעו על רקע טראומתי, ומסיבה זו, אין כיונת להציגם כשיגרהיים, כודאי שלא כהיקפת המצנבר, אך הם מובאים כאן כמיצגים אדלת יד למנוע מעשי בריונות כלפי התושבים הערביים ולחקור תלוכות כחוס זה. הדברים אמורים במיוחד משום שהמעשים יתרחשו כעת עוצר. לאחר העוצר, שנמשך מספר ימים, התלוכו תושבים מקומיים כמשרת חברון על גניבות, כדירות, גרילה נזק לרכוש, תקיפות, ידוי אבנים והצמת כדורן, שארעו בזמן העוצר. דו"ח מיום 22.8.80 של אורי שהם, פרקליט צבאי (תיק טצ"ח מרחב י-ם ואיו"ש 240/80) מונה 13 תלוכות מהסוג האמור.

כיון שהקופה הארוץ קדשה לפעולה צוות השקנה, לא יורחב הדיבור על הפרשת התורה שמצטיירה מביהיה אותם האירועים, אולם יש לציין כי הדו"ח מסרש בהרחבה, שהיולים - עדי ראית - מסרו בעת החקירה כי ראו כמו עיניהם, שאזרחים מקריה ארבע הם אשר גרשו לנזקים לרכוש ערכי כסף העוצר, לחלן חלק מציטוט העדים המובא בדו"ח מפי עדי הראיות

"אנשי קריה ארבע הסתובבו בעיר הכרון ומהוך נקטה פגעו כרכוש ערכי".

"עקר עסקו של גרוד 202 היה במרדפים אחרי תושבי קריה ארבע ומביעת מקרים אלה".

"ידוע לי כי תושבים יהודים מקריה ארבע הם ששכרו ונפצו שטוח של מכוניות, ראיתי זאת כמו עיני".

"אני ראיתי את תושבי קריה ארבע מנפצים שטוח ומיידים אכנים, החיכוכים היו יותר בין צה"ל ליהודים נוקריה ארבע מאשר לצה"ל ולערבים. אנשי קריה ארבע, היו עם נשקים ולכשו אזרחית".

"אני ראיתי את אנשי קריה ארבע מיידים אכנים ושוכרים שטוח של מכוניות ושל רכבים".

הדו"ח קובע כי "אין כל ספק כי נגרשו נזקים לכמים ולכלי רכב של תושבים מקומיים במכרון כאשר ין שאי תגובות לכך הם לראות בפעילות של תושבים מקריה ארבע, מעדויות וזונות עולת כי למרות העוצר, הסתובבו בעיר אזרחים מקריה ארבע שחלקם נשא נשק ולכשו מדים, במספר מקרים נראו תושבים אלה כשהם נושליכים אכנים וגורמים נזקים שונים לרכוש".

כן נמצא כי חיילים, שהיו עדים לגרימת נזון כדון ע"י זוג מקריה ארבע לא סנעו זאת כעדים, לא עצרו אותם על מעשיהם ולא לקחו את פרטיהם. אפילו: לפי דוח סקר מטיינמיץ נויס 25.11.80 - כל ומיקים שהיו בחקירתה של המשטרה בנדון נסגרו מהסיבת עברייני לא נודע.

(4) ארפי תעשיים, כשוא התלונות, ותרעק להם יזו כו כשלעצמו מלקתחילת סקד שליילי לחקירה יעילת, העובדה שהחשודיו נמעשה אינה עבריינים כמיכן מקובל על המשטרה גם היא אינה גורם סדרכן לשאנשי יתר בחקירה, גם אם לא נביא כחשבוך את הגורמים והעכבים תגלויים, שיפורטו לחלן.

ב. (1) ככביעה כוללנית ניתן לומר כי פעילות ומשטחית כסטירת הסדר העברי ושלום התושבים כיו"ש (לפחות במגזר החסינו שוכין יהודים לערכים) מהטקד בחקירת עקב הלונות, אירועים של המרת תחוק, שאין בצדם הלונות - אינם נחקרים. מדבר נכון בעקר בנוגיעות כתוצאה מירי אך הוא נכון גם לענין עכירות פליליות סתם. לזווית השקב, סכל מקום, לא דווח על גילויים משטרתיים.

הדברים עולים בבירור מפרשיות שנדונו לעיל, בעיקר מסקרים שבהם נמתחה חקירה כתוצאה מפניית בית המשפט הגבוה לצדק או מיזמה צוות המעקב. ניתן, איפוא, לומר כי המשטרה אינה מקיימת במידה שראוי היה לצפות את ההתחייבות, שניתנה בפני בית המשפט הגבוה לצדק, בדבר ערנות למתרחש באיזורים הרגילים, כדי למונע ככל האפשר מעשים בלתי חוקיים.

(2) רל"ח יהודה גלה מפני צוות המעקב עתהו לפיה אין נכוח המשטרה לזוזם הקירות באירועים שאין עליהם תלונות.

ג. (1) תחומר שהוכא בפני צוות המעקב מצביע בבירור על תנעוה תחושבים המקומיים מתלונן (בית הרסה, טנחלה בית הטנור כתברון - ספיה פרשית בית הרסה, תקיפה השומר במערה תכפלה וזח'), ואע"פ שאין בידי הצוות כלים לעקוב אחר התרחשויות בשטח שלא באצעות דווחי המשטרה, ניתן להסיק במידה רבה של כטחה כי מתרחשים בשטח אירועים פליליים שאינם נחקרים, ושהיקפם אינו ידוע לצוות המעקב. בהקשר זה ראוי לציין את העובדה המעוררת תמיהה, שבאיזור נפת שומרון דווחה המשטרה על שתי תלונות בלבד במשך תקופה של כחצי שנה.

(2) קשת הסיבות האפשריות להעדר תלונות עשויה לנוע בין קבלת דין ונסיה טבעית שלא להתלונן, העדר רצון לבוא במגע עם הרשויות, פחד כתוצאה מאיום או חשש למעשה נקמה וכן הסקה מסקנות מהעדר תוצאות בתלונות קודמות למשטרה או מסירוב המשטרה לספל בתלונות.

בעוד שאי דווח על מעשי עבירה אינו אופייני ליו"ש בלבד ואף בישראל רחוק מספר התלונות מלשקף את כלל העבירות שבוצעו, הרי שיש בחומר שהוכא בפני הצוות אחיזה לחשש שהעילות של ניכור מהשלטונות (בהינתן הפתגם הערבי: אם השופט הוא אויבך - בפני מי התלונן) וחשש להתלונן ממחד נקמה כאמור אכן קיימות כסיבה לאי דווח. סיבה אפשרית נוספת לאי דווח במקרי פגיעה מזריות היא היות הנפגעים מעורבים בחקריות ידוי אכנים או מתומות.

אולם בנוסף לכל אלה, יש ללא ספק קורלציה ישירה בין ריבוי תיקי החקירה המשפטיים בסגירה וריבוי תיקי החקירה שהטימול בהם נמשך זמן רב לכין הויתור על הזכות להתלונן. המציאות מצביעה על מעגל שוטה, לפיו אירועים אינם נחקרים בנימוק של העדר תלונות ואילו תלונות אינן מוגשת כשל העדר חקירה ראויה. שלטון החוק והסדר הצבורי בודאי אינם יוצאים נשכרים מענין זה.

(3) בתחילה עכוח צוות המעקב נעשה ניסיון ליצור הן במשטרה והן במפקדה יו"ש מעקב שוסף אחר הפרסומים באמצעי התקשורת לצורך ייזום חקירות במקרים של העדר תלונה. אולם הצוות נכשל במאצו להגיע את תובגעים בדבר לקיים מעקב זה. מעקב הצוות אחר פרסומים היה, כאמור, ספורדי. עוד שקל צוות המעקב בתחילה מעולתו אפשרות של פעולות במטרה לעודד תושבים להתלונן, אולם סבר שלא יהיה זה מן המועיל כל עוד לא נבחנה דרך בדיקה אותן תלונות שהוגשו. מנסיון צוות המעקב ניתן להסיק שלא תיתכן כדיקה לסודית ואמינה של תבוא כלא מעקב שוסף וקבוע אחר פרסומי אמצעי התקשורת (בעקר העתונות בלשון הערבית).

ד. כעיה שיתוף הפעולה בין המשטרה למצ"ח מחייבת תערוכה מתודת. השאלה עולה הן כשמשטרה נזקקת לעזרה מצ"ח בחקירותיה המנלות חשד שחיליים מעורבים בעבירה והן לענין פיצול התיקים בחקירות מצ"ח, המהיכות את מצ"ח לתעור בשירותי המשטרה לחקירת העדים המקומיים. החומר שבפני הועדה מצביע על מקלות ויש לתת עליהן את הדעה כדרגים הבכירים ביותר.

ה. (1) לציוח העקב לא תיו הכלים להשוואה, אולם התרשמותו תלכאורית היא שמשטר התיקים בתחום שהסימול בהם הסתיים בסגירת בנימוק עבריון לא נודע, עולה על המקובל בתחומים אחרים.

(2) אין, כמוכן, לתעלט מקשים אובייקטיבים, הקיימים בזיהוי חשודים בארועים מסוג מסויים. אירועים כגון גרימת נזקים בלילה, יריות מכלי רכב שהמלק הם מסיכס קשים למנצוח. קושי נוסף נתעורר בארועים של מגיעות בתוצאה מירי, מסוג שבהם, כאשר לעיל, הנמגעים עצמם צפויים להעמדת לדין כשל מעורבותם ולכן גגו אינם מעידים, אלה הם קשים אובייקטיבים שיש להביאם בחשבון.

(3) קושי נוסף בהקשר זה, שכבר הוזכר לעיל, הוא שבחקירות מצ"ח נעשית חקירת תחשכים המקומיים ע"י המשטרה והחומר מועבר לת זרנה לאתר זמן הארוע כך שחקירה בענין זה ספק אם תוכל להיות יעילה. התוצאה היא שלא נחקרים עדי ראיה מבין תושבי המקום ובתעדר עדים כאלה יש חכרה לצאת מנקודה הנחת שאכן היה מחסום, נזרקו אבנים, היה צורך לירות ותיריות אכן נורו באויר, וכך קשה להגיע לתוצאה של זיהוי כלשתו של חשודים, הקושי מחמיר יותר באירועים המסתיימים במות אדם. אז נשאלת נחשאלת, האם לאור התוצאה של אכרן חיל אדם, יש מקום לתת חסינות לטידיל אבנים או למשתתפים בתחוצות כדי שיעידו.

כפרשת מות הנער בכני נעים החליטה המשטרה שלא לנות חסינות למשתתפי התחומה. כבר בשלב זה ניתן לוטו' שחקירת תיתה, משום כך, חד צדיים, ויש לדבר השלכה על תוצאותיה.

(4) תופעה נוספת, הקשורה באי זיהוי חשודים, היא שתתלוננים חוזרים בהם מאסירתם כי יוכלו לזהות את החשוד (נגד בפרשה שבמעיה ותכפלה וכך בעקירה הגמנים בקדומים). לא לצוות להצביע על חסיכה לתופעה זו, אולם אין לתוציא מכלל אפשרות או נשדי תתלוננים (וראה האיום בפרשת יטוחר מיריתו). צווח העקב לא שוכנע, שכאותם מקרים בהם חזר בו מתלונן מנכונתו לזהות את החשוד, חקיקה המשטרה מאמצים של ממש לעודדו לשתף פעולה עשה.

(5) יחד עם זאת נתן להצביע, מכלי לחסוא למציאות, על הקשר תישיר בין ריבוי תיקים הנמגרים בעל"ן לבין חקירות נישלות, בין שלא נתגלתה חזריות הראויה עם קרות האירוע, בין שהחקירה ותנחלה זמן ממושך לאתר הארוע ובין משום שלא נעשו מאמצים ואתור הראויים (ויהא זה לענין לתזכיר כקושר זה כי כעת ארועי העושר כתברון נסגרד כאשר לעיל כל תיקי ותלונות על גרימת נזק לרכווש, תנחות, חקיסות ועוד, לפחות 13 במספר, בנימוק של עבריון לא ניוע).

מדינת ישראל

משרד המשפטים

(6) מטת אלוצים לא כדקה היעידה את כל התיקונים שנסגרו בניסויים עבריים לא נודע, אולם הטעם שבדקה מעורר דאגה. (כך תיק ידסה, ותיק התוקף במערכת המשלה, תיק מתקן סכינות חכביטה, וכולסז במיוחזה פרשת תנזקים לאוטובוסים שבת, כמו שחוסבר לזיל, לא נעשתה כל פעולה לאיגור העבריינים).

תיקים נוספים לרוגמת, שתמייחסותה המפורדית של העדה:

כתיק פ.א. 280/81 תחנה רשאללה (פציעה לואר ידוי אבנים והקמת מחפומים) העיר פרקליט מחוז ירושלים: "בתיק לא תצויות ידויות של עדי ראיה מכין חושבי המקום, לרעמי לא נעוה מאשן ראוי לשמו כיום מסירת המלונה - הוא יום האיוע - וכימים המסוכים לאמר עדי ראיה".

כתיק פ.א. 169/82, שבו נחקרה תלונתו של נתג מונית וסילואר, אשר נסע ליר עפרה ותמליכן כי סן וישוב נזרקה אכן ובגעה בטכוניותו, כתב פרקליט מחוז ירושלים כיום 16.5.82:

"פרט לעדותו של התג לא נבנתה כל עדות ואין כתיק כל חומר שיש בו כדי ליחס אשמה.

תיק נסגר על"ן - וענין זה אינו בטכומי.

כתיק מצויין (כיוסן החקירה) כי נעשו נאמצים לאתור חשודים - אולם אין כתיק כל אשמתא לכך."

דוטה שתכרים מדכרים כעד עצמם ועם ריכוי מקרי טגירת תתיקים כנטוק על"ן הדבר מחייב המייחסות.

י. (1) הצוה המרשם כי חקירות המשטרה בתחום נוווא עניננו נעוה באופן אכיוולנטסי, וחזבר ניכר בתוצאות החקירה.

אכיוולנטסיות זו נוכעת לא רק מחשורכבוו ומכעת של המיטואכיה, ולא רק מחעובדת החשודים בתיקי המלונה ואמורים אינם נתפשים על ידי המשטרה כעבריינים במשמעות הרגילה, אלא נראה שדבר נוכע גם, ובקער, מהתערבות היצונית מצד אנשי הממול הצבאי, כמתן הוראות באשר לעצם המהות בחקירה וכאשר לענינים הכרוכים בה, כגון שדור סטעצר.

(2) דכרים אלה אשר לצוה המעקב, ללא כחל ונורק, ול"ח יחודת רפ"ק קליג' סוך פירט דרגמאות. הדכרים נכתבו במפורש גם כדו"ח החקירה שלו (סיום 1.6.81) כמראש בית הדטיו:

"גושל הכרוך הורה לספק תחנת הכרוך לא לטפל במקרה כי הוא ידאג שתמטל יתקן את הצדק..."

... במקרה הראשון תלונתו של דנדיס כענין וחקרה לא נחקרה כחלכת מאתר וחטשל הקורט נתן הוראה לא לטפל במקרו..."

Handwritten notes in the right margin: "ענין 169/82" and "ענין 280/81".

מדינת ישראל

משרד המשפטים

ועוד הוסיף רל"ה יהודה, בהופעתו לפני צוות העקב, כי מופעלים לחצים מצד הממשל בענין שחרור אנשים שנעצרו לצורך חקירה, לחצים שתביאו בכמה מקרים לשחרורם.

לדבריו, כשמופעלים לחצים אלה ישירות על ממקדי התכנון, אין הם יכולים לעמוד כלחצים והם מהססים לעמוד בנימוח עם המושל, ולמעול בניגוד להוראותיו. התוצאה היא שחרורו סמעיני סניטוקים שאינם עניינים ומסיקולים שאין בינם לבין החקירה ולא כלום.

(3) מעבר לשאלה תקונסטיטוציונית ותעוררה בסוגיה התערבות אנשי הממשל בעבודת החקירה של המשטרה יש לתוערבות זו השלכת ישירה בחוססת נדבך לקטייל החקירה או לתערך חזכות לחקור. התערבות אנשי ממשל בתחום החקירות שתפרשה באופן סעיני נמתן גיכוי לחודים. מר קליג' הביע בפני צוות העקב ותרוטותיו שבדרך בטחוני בכיר כלשהו, שאינו יודע זהותו ניתן לישראלים ונשובי המסחים לתקין שנת חיילים לכל דבר וענין, לרכות כפימות לחקירות הצבא. תוך הסתמכות מפורשת על תבטחה זו מטרבים תחשבים הישוואלים ביו"ש לשתף פעולה עם המשטרה או למסור מידע, והם דוחים כל סגע עם המשטרה, תוך הסתמכות על "מדיניות סגכות" כהצהרותיהם כי אין מוסלת עליהם חוכת לשתף פעולה בענין זה.

גוף הפקיד

(4) כיום 23.3.82 הוציא מח"ס איו"ש מברק, ונסטר סכ-25-3128, שנשלח גם לראשי לשכות החקירה באיו"ש בו נאמר בין היתר כי "ארוע של ירי על ירי חושבים יהודים באיו"ש עם נוגעים מקומיים יסופל על ידי מצ"ח ולא משטרת ישראל". מיד לאחר ווכן נשלח תיקון למברק, שסרתו לא תובתח, ונאמר בו כי "ארוע פתיחה באש של תושבי איו"ש עם נפגעים מקומיים יסופל דרך הממשל הצבאי".

אמר

לאחר שתברק תגיע לידיעתו של היועץ תזומטוי לממשלת איו"ש את התנגדותו לתחלתו בישיבת הממשלה מיום 28.3.82, ולאחר כירורים הודיע לו המרקליט הצבאי הראשי כי מח"ס איו"ש בטל את המברק. דא עקא שבישיבת צוות העקב ביום 2.4.82, כשהונג לצוות העתק ביסול המברק, דווח רל"ה יהודה כי לא קבל כל תזועה בדבר ביסול המברק וכי אנשיו רואים עצמם כסופים לו. כך היה לפחות עד ה-15.4.82, יום שבו כתב היועץ המשפטי לממשלה מתב למסכ"ל המשטרה ובקש להודיע לקציני המשטרה ביו"ש כי המברק בטל.

ז. (1) תושבי קרית ארבע לא היו סכותבים במברק האפור, אולם יש לתגית שדברו תובא לידיעתם. הדברים קכלו ביסוי גלוי בכרוז שתופץ ביום 24.3.82 בשם המועצה המקומית קרית ארבע תקורא לתושבים "לא לשתף פעולה עם המשטרה ולא לחשיב על שאלת כלשהי. כמו כן... בשלב זה אין לחשיב אף לשאלות חוקרים צבאיים כל עוד לא יוכסת לנו שתחומר לא יועבר למשטרה ולמרקליטות בירושלים". בין שדבר ביסול המברק תגיע לידיעת תושבי קרית ארבע ובין אם לאו - מסייכים תם במצת נחשה לתחירם או המשטרה, בין שומדובר בתם כושודים ובין כעדים תעשויים לסייע לחקירה.

התניה
ליו מעי

Handwritten notes: *0/0*, *מכאן*, and a large blue oval.

(2) ניתן להכין כי תושבי יו"ש חרדים חרדה אמת מעצם האפשרות שיקראו לתת את הדין על פעולות שעשו להגנה עצמית, החישה הגורמת לחוסר בסחון הנוסף על עצם הסכנה האוביקסיבית שבנסיעה כדרכים. אך בקריאת התגר על המשטרה (ובפרטום דברי המפצה על רל"ח יהודה ועל הפרקליטות) אין הם מיחדים את הדיבור על אירועים של פתיחה כאש, אלא הסרוב לקיים מגע עם המשטרה פועל לעניין כל עבירה, אף זו שאין בנה לבין ארוע של ירי ולא כלום. משמעות הדבר למעשה היא העדר יכולת (ורצון) לחקור כל תלונה נגד תושבי קריית ארבע. מר קליג' הצהיר בפני הצוות כי הוא אישית אינו רוצה לחקור בקריה ואילו שוטריו נוהגים ברמיון. תוצאות החקירות - כפי שמורטו לעיל - הן תוצר ישיר של חוסר שיתוף פעולה זה.

Handwritten notes: *218/220*, *ANC*

(3) תמורים יותר הם הדברים שהצטיירו בסוגיה זו כחקירת מקור וצוות כמפר סנג'יל ובכפר בני נעים. בשני המקרים קבלו החשודים בהריגת אים הזמנה להתייצב במשטרה והודיעו שלא יבואו וכי יש להם דין ודברים רק עם הממשל. המשטרה לא עשתה דבר להביא את החשודים למשטרה, על אף החשד החמור, וצו מעצר שהוצא נגד החשוד בעניין בני נעים לא בוצע, כנסיבות המחיליות ברורה. במקרה בני נעים, המייצבה שלשה ימים אחרי הארוע משלחת נציגים שכללה את ראש מועצת קריית ארבע ונציג מועצת גוש עציון והודיעו למשטרה, לדבריהם "קליג", תוך הסתמכות על רשויות הממשל, כי לא יהיה שיתוף פעולה וכי המשטרה ופרקליט מחוז ירושלים הם גופים עוינים. הם הודיעו כי לא ימסרו גרסה עד שיקבלו הוראות מדרג מדיני. יצוין כי המשלחת כללה גם את אחד החשודים והוא לא נחקר אותה עת. התוצאה היתה שהחשודים לא אותרו ורק לאחר ששה ימים מיום הארוע עלה בידי המשטרה לגבות עדות (וזאת בעכירת הריגה או חשד לרצח, כשהחשודים היו ידועים ומוכרים). לדבר כמוכן השלכות ישירות על החקירות עצמה. קשה להניח שכך מתנהלת חקירת מות גם בישראל.

(4) צוות המעקב סבור שיש לתת את הדעת ללא דיחוי לתופעת האסורה, של סירוב תושבים לשותף פעולה עם המשטרה ופרקליטות ומדינה בסעכת שהם גורמים עוינים, ולהביאה לדיון בפני שדרגים המדיניים הבוגעים בדבר. המצב שלפיו, כשם הצורך להגנה עצמית הסוכל יכולת המשטרה לכרר האם המדובר בהגנה עצמית או בנסילה החוק לידדים שלא כדין הוא מצב בלתי נסבל הקורא לפריקת עול. סמכות המשטרה לחקור בעבירות מסוג כלשהו, כל שכן בעבירות של פגיעות בנפש, היא מאשיות סמירת החוק והסדר ואסור שתערער בדרך כלשהי. הגנת עצמית ככזו אסור שתמש עילה לחסינות מפני החוק.

הבעיות המיוחדות של המצב והשאלה הרגישה של בסחון תושבי יו"ש הייבט למצוא פתרון לא כדרך של פריקת פסגרות ועשית דין עצמי, אלא בדרכים אחרות. חסימת דרכים וזריקת אבנים היא תופעה שיש להתמודד עמה, ומן הראוי לקבוע נהלים אשר ינחו ויחייבו אזרחים הנחקלים במחסומים כאלה, ובכללם אף אזרחי ישראל תושבי יו"ש. יש להעריך מחדש את הנהלים החלים על החזקה נשק צה"ל בידי אזרחים ואת הוראות הפתיחה באש, הניתנות להם. יש להציב קו ברור בין העבא למתיישבים האזרחים בשאלת האחריות לבסחון כאיזור, וכן סן תראוי להנהיג חובת דיוח על ירי בנשק צה"ל אף בהעדר נשגעים, ולהבהיר ולשנן לנוגעים בדבר את הובדל שבין מצב של הגנת עצמית לבין מצב אחר, שאינו אלא נסילת סמכויות סמירת שלא כדין.

גובת מושבי קריה ארבע ואיזור חברון ותביעזם שהוקירה תעשה כירי
השויות הממשל יש בה משום טרי אזרחי והסלה רופי במערכת האזרחית
של משרתו ישראל, ורקליסות המדינה ובתי המשפט של מדינה ישראל.

12. העולה במקובץ מתאור הוא, וממצאי צוות המעקב יש בהם כדי לחצביע על
ליקויים של סמס בתפקוד המשרת ובחוס הקיומט של אירועים על רקע יחסי שכניה של
ישראלים ומושבים מקומיים ביו"ש ושל תלונות החושבים המקומיים נגד הישראלים.

לאחר שהופצה מיומט דיו"ח זה לחירות המשרת, נתקבל מכתב ריש טחלקת הקירות
ותביעות במסת הארצי, וחוא מצורף כנסמח לדיו"ח זה. עם שיש לבוך על הצעדים שברעת
המשרת לנקוט, כאמור באוחו נוסמב, אין סמס שזוחי רק רזשיה דרך, ונראח
שהליקויים האמורים, וגם שהם מחייבים מצד עצמם סימול שרשי ביותר, אינם אלא
סיממטס לבעיה עטוקה יותר, שיש בה החילתו של תחליך מסוכן, שנופמו מי ישורנו.
כיון שכך לא יהיה זה נכון לטקד את התתיחסות למשארז בלבד או למצו"ח
ולפעולותיהם. נראח שיש לעשות ללא דחוי כדי להעלות לדיון בדרגים המדיניים את
הטביאות ואת השלכותיה הקשות, כדי למצוא פתרון דחוי למצב זה ולגכש עמדה
מסלחיה מוטמנת שתופעל על ידי רשויות הממשלה כולן, כדי לשנוע ותדרדרות ופגיעה
ביסודות שלטון החוק.

13. (1) לאור המשתמע מדיו"ח זה ולאור נסיון צוות המעקב, נתעוררים ספקות
ככדים באשר ליכולתו של הצוות לתפקד בדרך סבירה או לזכיא לשינוי מני
תרכיבם כאופן מהותי, ומכאן גם המוסים באשר לתמך פעולתו.

(2) הקשיים והאילוצים המכבידים על עבודה צוות המעקב הם בעקמט אלה:

(א) כשל עומט תפקידיהם לא יכלו חברי צוות המעקב לחקדיש זמן ראוי
המתבקש לעבודה יסודית שיש בה לשאת פירות. הצוות ישב אמנם
ישיבות דיון מרובות, אך לא היה כהן די כדי לבחון ביסודיות
ולגופם את כלל תיקי הקירה וכדי לקיים מעקב יזום אתר הארועים
בסמח. מחושט אי היסודיות בעבודה לוותה את הצוות לאורך דרכו.

(ב) הצוות נקבע ביסודו כצוות מתמט אולם במהלך חזנה שבה פעל לא עלה
כידו אלא לקיים און שלב המעקב לצורך גיכוש המיוע, שהוא התבאי
הכסיפי לדיון בשאלות תאום. נושאי התאום, לעומת זאת, צריך שיחיו
מוכרעים בדרגים מדיניים, ותרכב צוות המעקב לננין זה אינו התרכב
תחולט.

(ג) כפי שהוסבר לעיל, פעל הצוות בתחושת שחידע תגויע לידיעתו חוא
מידע חלקי כלכד וחוא נכשל כנמיונו לקיים מעקב שוטף אתר הארועים
לצורך השואת עם הדוחים השוטפים שקבל. כמועל יוצא אף לא הצליח
הצוות במגמתו להביא לחקירה יזומה של ארועים אף בתעדר תלונות.

(ד) הדוחים שתגיעו לצוות המעקב לא המיד תיו מדיויקים ואף לא
מלאים, סכל מקום קצב הדוח לועדה היה איטי טכדי לקיים בקרה
ענינית כלשהו על נוהלך הענינים. קצב הדוח האויסי (שהוסבר בקשיי
הקשורה) שלל מן הצוות את התחושה של שימט יר על הדופק. (כשבקש
הצוות דוח על הקירה מות הנערה מהכפר אל ערווב לא קבלו אלא לאשר
כ-10 ימים. שכוע היה זמן והשובה המדינמלי לקבלה הסבר נוסף
הנובע מדוח שוטף).

(ה) למכשול הועדה עמד גם תקופי האינתיפאדה שכתעקב אור תקירה בעיצומה וירורה לפרסיו של תיק בפעולה, יתר על כן - לא נרד פיקוח של גוף בעל פטכיות אופרטיביות כתרד פיקוח של גוף נוול כח אופרטיבי, צות העקב לא ערב עצמו, איסוא, כמחלך תקירה עצמה, אלא מקום שראת לנכון להחזיר תיק להשלמת תקירה או לעיון מחדש במסקנות.

(ו) כסיון הצות לעקוב אור סיב התקירות באמצעות פרקליסי תחורות לא צלה, להוציא עזרנו של פרקליט מחוז ירושלים שהוא חבר הצות.

(ז) תקותי של הצות כי עצם העקב ותוכת דווח יביאו סאליתם לשיפור כרכי עבודת הנופים החוקרים לא מצאת לך תיזוק, והעלתה מסקות באשר לאפקטיביות הפעולה, כציגת המשטרה כבוית נמתה אשר לאל ידה להיריד את לשכות התקירות ולהקמידם על חשיכות המיפול התמר והיעיל, אך סימני השיפור סרס נתגלו.

(ח) לאחר קריאת תמונת העצב החגברה תחושת הכרוס בצדוק כי המיפול כיסודן של תזומעות הוא טעבר לכוחו ולאטכיותתיו וכי לא ניתן להתמודד עם התופנה, אלא הוך גיכוש עצדות כוויסי כאשר ליסודותיה וצות העקב אינו תגוף היציג לעכוך זה.

(3) נציגי המשטרה ומפקדת יו"ש בצוות המעקב הביעו דעתם כי עצם קיומו של הצוות משמש גורם מדרבן לגופי המשטרה ומצ"ח לחקור ובהריצות וברעילות וכי רצוי שהיה גוף שינקט את המידע בתחום זה וליזום חקירה בשעת הצורך. אולם הסקירה שלעיל אינה תומכת במעון בדבר יכולת הצוות להביא לשינויי גישה במסמכים הנדרשים כעניין זה, ומן הצד השני עומדת הסכנה, שקיומו של הצוות עשוי לשמש כסוגי לתופעות שתוצאות מהמייג סחך, ואולי אף יסוד מרגיע המשפיע על החכמה בדבר הצורך להמסדר עם הצעיה בחקירת הנכון והמלא. לא במעקב סכני אחר החקירות, לא באמות מידה של שיטות חקירה ולא בזווית הראיה המשפטית סמוך תמסתח, אלא בשודר מערכות כפושגי שלסון החוק כפוככו ורחב והעמוק.

יחודית קרם
השנה ליועץ המשפטי לממשלה